

Uitvoeringsstrategie Groen 2020-2024

Meerjarig beheerplan voor het in stand houden van Groenvoorzieningen

Uitvoeringsstrategie Groen 2020- 2024

Meerjarig beheerplan voor het in stand houden van Groenvoor- zeningen

Datum 11 februari 2020
Auteur Afdeling Infrastructuur en Vastgoed
Versienummer 0.6

Inhoudsopgave

Samenvatting management en bestuur	5
1. Inleiding	7
2. Scope	10
2.1. Scope van de Uitvoeringsstrategie	10
2.2. Overzicht van het areaal	11
2.3. Raakvlakken met andere kapitaalgoederen	11
2.4. Ontwikkelingen	12
3. Kader	13
3.1. Inleiding	13
3.2. Wet- en regelgeving	13
3.2.1. Wetgeving	13
3.2.2. Richtlijnen en aanbevelingen	15
3.3. Provinciaal Beleidskader	16
3.3.1. Coalitieakkoord 'Samen verschil maken' (2019-2023)	16
3.3.2. Mobiliteitsvisie 2028	16
3.3.3. Natuurvisie Zeeland 2017-2022	17
3.3.4. Provinciaal Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2018	17
3.3.5. Duurzaamheidsbeleid	18
3.3.6. Overige (interne) regelgeving en plannen	18
3.4. Uitvoeringskader	19
3.4.1. Prestaties-Kosten-Risico's	19
3.4.2. Levensduurbenadering	20
3.5. Ontwikkelingen	20
4. Beheerstrategie	21
4.1. Inleiding	21
4.2. Onderhoudsstrategie	21
4.2.1. Onderhoudsniveau	21
4.2.2. Onderhoudsregime	21
4.3. Inkoop- en aanbestedingsstrategie	26
4.3.1. Inkoop en aanbesteding Groen	26
4.3.2. Ontwikkelingen	27
4.4. Informatiebeheer- en Monitoringsstrategie	27
4.4.1. Informatiebeheer	28
4.4.2. Monitoring	28
4.5. Planning- en dekkingsstrategie	28
4.5.1. Financiële verwerking	29
5. Meerjarenprogramma Beheer en Onderhoud	30
5.1. Toelichting op de meerjarenplanning	30
5.2. Ontwikkelingen	31
Bijlage 1 Wettelijk kader	32
Bijlage 2 ERI-TOETS	35
Bijlage 3 Planningsstrategie	36
Bijlage 4 Meerjarig onderhoudsprogramma	38
Bijlage 5 Locaties monitoring ecologisch bermbeheer	40
Bijlage 6 Bomen in obstakelvrije zone	41

Samenvatting management en bestuur

Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland en Uitvoeringsstrategie

De Provincie Zeeland dient ervoor te zorgen dat de (vaar)weginfrastructuur die zij in beheer heeft in goede staat van onderhoud verkeert. Om daar op een goede wijze invulling aan te geven hebben Provinciale Staten in maart 2018 het Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland vastgesteld (het Beheerkader). In het Beheerkader zijn de algemene uitgangspunten opgenomen ten aanzien van de prestaties waaraan de provinciale (vaar)weginfrastructuur dient te voldoen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de maatregelen die op grond van de wet- en regelgeving en op grond van goed rentmeesterschap uitgevoerd moeten worden (basis), en maatregelen die voortkomen uit ambities/wensen die zijn opgenomen in de beleidsplannen en/of waarover expliciet een besluit is genomen (beleid).

Uitvoeringsstrategie Groen

Om te zorgen dat de (vaar)weginfrastructuur voldoet aan de prestatie-eisen die er aan zijn gesteld, moeten periodiek onderhoudsmaatregelen worden getroffen. Op welke manier de Provincie daar invulling aan geeft staat beschreven in de Uitvoeringsstrategieën die voor de verschillende infrastructurele kapitaalgoederen zijn opgesteld. De Uitvoeringsstrategie heeft in beginsel een looptijd van vijf jaar (2020-2024). Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere de randvoorwaarden waaronder de geldende wet- en regelgeving, de beheerstrategie met aandacht voor het onderhoudsniveau en –regime, de manier waarop wordt omgegaan met inkoop en aanbesteding en het meerjarige onderhoudsprogramma met aandacht voor de financiële verwerking.

Areaal Groen (peildatum januari 2020)

De Provincie beheert ruim 22.000 bomen, 558 hectare wegbermen en ruim 300 kilometer sloottaluds langs haar wegen. Daarnaast vallen onder Groen ook (blok)hagen, beplantingsvakken, middeneilanden van rotondes en overige groenvoorzieningen.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau waaraan de Groenvoorzieningen moeten voldoen wordt conform het Beheerkader gekwalificeerd als sober maar doelmatig. In de praktijk betekent dit dat moet worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving en de beginselen van goed rentmeesterschap. Voor één onderdeel van Groen, namelijk de bermen, wordt er bovenop de basis ook invulling gegeven aan een stukje beleid (ambitie): ecologisch bermbeheer (121 ha).

Het groenareaal voldoet aan het gestelde niveau. Een deel wordt aangemerkt als werkvoorraad. Dit is het deel van het areaal waaraan op grond van de uitkomsten van inspecties jaarlijks onderhoud wordt uitgevoerd. De omvang hiervan valt binnen de landelijk aanvaarde norm van 5%. Op grond van een integrale afweging worden de uit te voeren onderhoudsmaatregelen opgenomen in een meerjarenplanning. Het meerjarige onderhoudsprogramma heeft een looptijd van tien jaar en wordt ieder jaar geactualiseerd. Daarbij wordt de planning- en controlcyclus van de Provincie gevolgd.

Meerjarige onderhoudsplanning 2021-2030

Het uitvoeren van de onderhoudsmaatregelen wordt in beginsel gebaseerd op de theoretische levensduur van (de onderdelen van) Groen. Het feitelijke moment van uitvoeren van de onderhoudsmaatregelen wordt gebaseerd op de uitkomsten van (toestands)inspecties die periodiek uitgevoerd worden. Daarnaast vindt er een integrale afweging plaats met de maatregelen die voor de andere infrastructurele kapitaalgoederen moeten worden uitgevoerd en de nieuwbouwprojecten die op grond van de Investeringsagenda Wegen uitgevoerd worden.

De onderhoudsmaatregelen aan de groenvoorzieningen worden op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording verdeeld in twee categorieën:

- Dagelijks/klein onderhoud inclusief incidenteel onderhoud als gevolg van schade (exploitatiebudget).
- Groot onderhoud (reserve groot onderhoud infra).

Benodigde financiële middelen 2020-2029

Om het meerjarig onderhoudsprogramma 2020-2029 aan Groen uit te kunnen voeren is een bedrag benodigd van totaal €11.853.000. Dit is onder te verdelen in €9.481.000 voor dagelijks/klein onderhoud en €2.372.000 voor groot onderhoud.

1. Inleiding

Relatie Uitvoeringsstrategie - Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland

In maart 2018 heeft Provinciale Staten het Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland vastgesteld. Daarin staat beschreven op welke manier de Provincie invulling geeft aan assetmanagement. Het Beheerkader is van toepassing op alle kapitaalgoederen en bevat de algemene uitgangspunten met betrekking tot het in stand houden van de (vaar)weginfrastructuur waar de Provincie verantwoordelijk voor is. De nadere uitwerking van deze uitgangspunten voor de afzonderlijke kapitaalgoederen vindt plaats in de zogeheten Uitvoeringsstrategieën. Dit document bevat de Uitvoeringsstrategie voor Groen in en langs de provinciale infrastructuur.

Doel van de Uitvoeringsstrategie

In deze Uitvoeringsstrategie staat beschreven op welke manier het bestaande areaal van groenvoorzieningen in stand wordt gehouden. Dit plan geeft een onderbouwing van de kosten van het meerjarige beheer- en onderhoudsprogramma dat hiervoor is opgesteld. Uitgangspunten daarbij zijn o.a. de samenstelling en leeftijd van het areaal, de (theoretische) levensduur van de verschillende onderdelen en de gekozen methode van onderhoud. Aan de hand van de te verwachten kosten wordt de meerjarenbegroting opgesteld. Deze heeft een doorkijk van 10 jaar. Dat maakt het mogelijk om de aan de verschillende kapitaalgoederen uit te voeren maatregelen op elkaar af te stemmen zodat de provinciale infrastructuur integraal en op een efficiënte manier kan worden uitgevoerd.

De Uitvoeringsstrategie heeft enkel betrekking op de maatregelen met bijbehorende kosten voor het in stand houden van het bestaande areaal. Hieronder vallen dus expliciet niet de kosten van het realiseren van nieuwe infrastructuur (Investeringsagenda Wegen) en de bedrijfsvoeringskosten (loonkosten, materieel, etc.)

Plaats in de organisatie

De uitvoering van het Beheerkader is ondergebracht bij de afdeling Infrastructuur & Vastgoed. De teams Programmeren & Informatiebeheer en Plannen & Voorbereiden zijn samen verantwoordelijk voor het opstellen van de Uitvoeringsstrategieën. De themabeheerder Groen is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Uitvoeringsstrategie Groen.

Meer informatie over de organisatie rondom het opstellen en uitvoeren van de Uitvoeringsstrategieën is te vinden in het afdelingsjaarplan van de afdeling Infrastructuur & Vastgoed. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Processtappen van assetmanagement

Voor de uitvoering van het Beheerkader wordt aansluiting gezocht bij de 6 processtappen van assetmanagement. Deze stappen vormen samen een cyclisch proces, de 'assetmanagementroos'. Het opstellen en vaststellen van het Beheerkader gebeurt in de stap 'beleid en strategie'. De vertaling van het Beheerkader naar de Uitvoeringsstrategieën vindt plaats in de stap 'beheren en programmeren'.

Figuur 1: de assetmanagementroos

Basis versus beleid

In het Beheerkader is onderscheid gemaakt tussen de maatregelen die op grond van de wet- en regelgeving en op grond van goed rentmeesterschap uitgevoerd moeten worden en maatregelen die voortkomen uit ambities/wensen die zijn opgenomen in de beleidsplannen. De eerste categorie wordt de basis genoemd en bevat de maatregelen die uitgevoerd móeten worden om de kapitaalgoederen aan het minimale niveau te laten voldoen. De tweede categorie noemen we beleid. Deze maatregelen leveren in beginsel geen bijdrage aan het primaire doel en gebruik van de (vaar)weginfrastructuur. Zij geven invulling aan een ambitie op het gebied van doorstroming, milieu en/of leefbaarheid die verder gaat dan wat op grond van wet- en regelgeving noodzakelijk is. Het betreft in dat geval maatregelen waarvoor Provinciale Staten expliciet een besluit hebben genomen en de voor de uitvoering van die maatregel benodigde financiële middelen beschikbaar heeft gesteld.

Ten aanzien van het in stand houden van Groen is sprake van zowel maatregelen die behoren tot de basis als maatregelen die behoren tot beleid. Maatregelen die worden getroffen komen voort uit de wet- en regelgeving en de op het kapitaalgoed betrekking hebbende normen en richtlijnen. Daarnaast worden aanvullend maatregelen getroffen die invulling geven aan beleidsdoelstellingen op het gebied van milieu en leefbaarheid, te weten ecologisch bermbeheer. Provinciale Staten hebben 1 februari 2019 een besluit genomen over het huidige niveau van ecologisch bermbeheer. Meer hierover in hoofdstuk 3.

Ook in gevallen waar PS niet expliciet een besluit hebben genomen kan er sprake zijn van een relatie tussen (het in stand houden van) de provinciale infrastructuur en de andere beleidsvelden zoals bijvoorbeeld natuur en milieu. Deze relatie is terug te vinden in de Line of Sight (bijlage 1 van het Beheerkader). Bij het bepalen van de te nemen maatregelen dient er rekening gehouden te worden met deze relaties.

Looptijd van de Uitvoeringsstrategie

Bij de Najaarsnota 2018 is een onderhoudsreserve ingesteld om de kosten van het groot onderhoud aan kapitaalgoederen te dekken. Om het groot onderhoud daarin op te nemen, dient er een beheerplan voor het specifieke kapitaalgoed vastgesteld te zijn dat maximaal vijf jaar oud is. De Uitvoeringsstrategieën die met betrekking tot het Beheerkader worden opgesteld zijn voor wat betreft inhoud gelijk aan het bedoelde beheerplan. Dat betekent dat ook deze Uitvoeringsstrategie iedere vijf jaar volledig wordt geactualiseerd.

De Uitvoeringsstrategie bevat een meerjarige beheer- en onderhoudsplanning (bijlage 4). Die heeft een tijdhorizon van tien jaar en wordt in tegenstelling tot de overige onderdelen van de Uitvoeringsstrategie jaarlijks geactualiseerd. Daarbij wordt de planning- en controlcyclus van de provinciale begroting gevolgd. Eventuele budgettaire gevolgen van de actualisatie worden daardoor voorgelegd in de voorjaars- en najaarsnota waarop ook de definitieve versie van de meerjarige onderhoudsplanning wordt vastgesteld. In paragraaf 5.1 wordt beschreven wat dit specifiek voor Groen betekent.

In beginsel wordt de Uitvoeringsstrategie één keer in de vijf jaar vastgesteld. Er kunnen echter redenen zijn om naast de meerjarige onderhoudsplanning ook andere onderdelen van de Uitvoeringsstrategie aan te passen. Bijvoorbeeld als gevolg van belangrijke wijzigingen in de scope of wanneer bepaalde wet- en regelgeving wordt aangepast die aanzienlijke impact heeft. Wanneer dat soort zaken aan de orde zijn, worden ook de gevolgen hiervan voorgelegd in de voor- en/of najaarsnota. Er wordt dan niet gewacht op de volledige actualisatie van het document.

Leeswijzer

Dit document is verder als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 2 wordt de scope van de Uitvoeringsstrategie Groen beschreven. Aangegeven wordt wat wel en niet tot de scope van Groen behoort en hoe het areaal ervan is samengesteld. Hoofdstuk 3 bevat het kader waarbinnen de Uitvoeringsstrategie wordt uitgevoerd. Dit zijn onder andere de wet- en regelgeving en de provinciale beleidsplannen. Dit betreft de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de Beheerstrategie die in hoofdstuk 4 wordt beschreven. Onderwerpen die bij de Beheerstrategie aan bod komen zijn onder andere de het inkoop- en aanbestedingsbeleid, de onderhoudsstrategie en de planning- en financieringsstrategie. Hoofdstuk 5 bevat tenslotte het meerjarenprogramma voor het in stand houden van Groen. Bijlage 4 bevat een overzicht van de voor de uitvoering daarvan benodigde financiële middelen.

2. Scope

In dit hoofdstuk wordt de scope van de Uitvoeringsstrategie Groen omschreven. Hieronder volgt eerst de beschrijving van de scope. Daarna volgt in paragraaf 2.2 het overzicht van het areaal. Tenslotte wordt in de paragrafen 2.3 en 2.4 ook nog kort ingegaan op de relatie met andere kapitaalgoederen zoals dat op grond van de scope is bepaald en de ontwikkelingen met betrekking tot Groen. Inzicht in de scope van het areaal van Groen is van belang omdat dit de basis vormt voor het bepalen van de meerjarige beheer- en onderhoudsplanning inclusief vervangingsprogramma en de voor de uitvoering daarvan benodigde financiële middelen.

2.1. Scope van de Uitvoeringsstrategie

Onder Groen wordt verstaan: alle groenvoorzieningen langs of in de provinciale infrastructuur op percelen in eigendom en/of beheer van de Provincie Zeeland.

Het groen langs de provinciale wegen is in te delen in de volgende categorieën:

- Bomen: individueel ingemeten bomen.
- (Blok)hagen: een rijvormige afscheiding van beperkte breedte bestaande uit aangeplante aaneengesloten struiken.
- Beplantingsvakken: meerdere meerjarige gewassen die gezamenlijk, tegelijkertijd en op dezelfde wijze worden onderhouden. Denk hierbij onder andere aan bosschages en singels.
- Bermen: grond met een laagblijvende, aaneengesloten kruidachtige vegetatie.
- Sloten: dit zijn bermsloten, greppels of beken langs de provinciale wegen die zorgen voor aanvoer, afvoer of infiltratie van hemelwater en oppervlaktewater.
- Middeneilanden rotondes: het onverharde hart van een rotonde, waarin naast beplanting ook bebording, bebakening en eventueel lichtmasten en/of bewegwijzering geplaatst wordt.
- Overig groen: onder andere plantsoenen (binnen de bebouwde kom), en ongedierte- en exotenbestrijding valt hieronder.

Binnen de genoemde categorieën kan er nog een verdere onderverdeling gemaakt worden. Zo staan langs de provinciale (vaar)wegen verschillende soorten bomen. De voorkomende boomsoorten zijn populieren (29%), essen (20%), iepen (13%), wilgen (13%), linden (10%), eiken (7%) en overig (8%). Iedere boom heeft zijn soortspecifieke eigenschappen, die gevolgen hebben voor het te hanteren onderhoudsregime (controle, (begeleiding)snoeiwerk, etc.) en de verwachte levensduur. Voor de bermen geldt bijvoorbeeld dat er – mede afhankelijk van de locatie en functie – verschil zit in maaieregimes. Met dit soort zaken wordt rekening gehouden bij het opmaken van de meerjarige onderhoudsplanning en de daarbij behorende kosten. Meer hierover verderop in deze Uitvoeringsstrategie.

Onder de scope van Groen valt niet:

- (Half)verhardingen aangebracht in wegbermen t.b.v. het creëren van draagkrachtige bermen. Dit is onderdeel van de Uitvoeringsstrategie Verhardingen.
- Groenvoorzieningen op percelen in eigendom van de Provincie Zeeland die niet te relateren zijn aan de beheerde (vaar)wegen. Denk bijvoorbeeld aan percelen tijdelijk in eigendom t.b.v. (vrijwillige) grondruil (Kavelruilbureau Zeeland) of natuurontwikkeling.
- Groenvoorzieningen op kanaaldijken in bruikleen gegeven of verpacht aan derden, waarbij in de bruikleen- of pachtovereenkomsten het beheer ervan mee uit handen gegeven is.

2.2. Overzicht van het areaal

Het areaal volgt uit de scope van de Uitvoeringsstrategie. In de tabel staat een overzicht van het areaal van Groen.

Het areaal van Groen is niet statisch. De omvang en samenstelling verandert als gevolg van bijvoorbeeld de aanleg van nieuwe infrastructuur of overdracht van wegvakken aan/door andere wegbeheerders. Indien er nieuw areaal wordt toegevoegd, dan heeft dit gevolgen voor de onderhoudslasten. Bij de aanvraag van een investeringskrediet voor de aanleg van nieuwe infrastructuur, wordt tevens inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn voor de meerjarige onderhoudskosten.

Areaal Groen	
Onderdelen	Aantal
Bomen	22.397 stuks
(Blok)hagen	652.636 m ²
Beplantingsvakken	235.453 m ²
Bermen	558 ha
Sloten	302.582 m ¹
Middeneilanden rotondes	105 Stuks
Overig	n.v.t.

Tabel 1: areaal Groen, januari 2020

Gegevens van het areaal van Groen zijn opgenomen in het informatiebeheersysteem iAsset. Het gaat daarbij om administratieve gegevens van het kapitaalgoed: onderdeel (boom, (blok)haag, berm, etc.), locatie, soort en/of oppervlakte indien van toepassing, etc. Daarnaast is er op onderdelen in het systeem ook informatie beschikbaar over de staat van onderhoud en de conditie. Nog niet alle gegevens zijn volledig verwerkt in het informatiebeheersysteem. De themabeheerder Groen beschikt aanvullend over nog meer gegevens, zoals onder meer de onderhoudshistorie (uitgevoerde maairondes, verrichte (begeleidings)snoei- en dunwerkzaamheden, etc) en de meerjarige onderhoudsplanning. Op termijn zullen de gegevens van Groen in het informatiebeheersysteem verder aangevuld worden, waaronder ook de onderhoudshistorie en de onderhoudsplanning.

2.3. Raakvlakken met andere kapitaalgoederen

Eén van de uitgangspunten van het Beheerkader is dat gestreefd wordt naar integraliteit. Op die manier is het mogelijk om het beschikbare budget voor het in stand houden van de provinciale infrastructuur zo efficiënt mogelijk in te zetten. Groen bevindt zich in en langs de provinciale infrastructuur en heeft daardoor een nauwe relatie met de volgende kapitaalgoederen:

- Verhardingen: groen bevindt zich (o.a.) langs de wegverharding. Verhardingen en groenvoorzieningen kunnen – of eigenlijk: moeten – elkaar op verschillende punten beïnvloeden/ondersteunen. Zo dient een berm de afvoer van hemelwater te garanderen, moet een berm voldoende aansluiten op de verharding en draagkrachtig genoeg zijn voor uitwijkend verkeer, kan er sprake zijn van wortelopdruk onder de verharding door aanwezige beplanting/bomen en dienen bomen op voldoende afstand van de rijbaan te staan (obstakelvrije zone) om gevaar zo veel als mogelijk te beperken.
- Openbare verlichting: groen (bermen, middeneilanden rotondes) biedt ruimte aan tal van objecten, waaronder openbare verlichting.
- Bewegwijzering: groen (bermen, middeneilanden rotondes) biedt ruimte aan tal van objecten, waaronder bewegwijzering.
- Bebording en bebakening: groen (bermen, middeneilanden rotondes) biedt ruimte aan tal van objecten, waaronder bebording en bebakening (wegmeubilair).
- Droge kunstwerken: maaiwerkzaamheden worden idealiter afgestemd op de uit te voeren inspecties aan droge kunstwerken of vice versa. Dit zodat het droge kunstwerk goed toegankelijk en zichtbaar is voor (visuele) inspecties.

De uitvoering van het meerjarige onderhoudsprogramma voor Groen wordt afgestemd op de programma's van de kapitaalgoederen waarmee een raakvlak bestaat. Bij de uitvoering van het Beheerkader is sprake

van een integrale afweging tussen de verschillende kapitaalgoederen. Daardoor kan het voorkomen dat een maatregel niet wordt uitgevoerd op het voor groenvoorzieningen optimale moment.

De uitvoering van de onderhoudsmaatregelen van een aantal onderdelen van Groen is ondergebracht bij (een) ander(e) kapitaalgoed(eren). Voor Groen is dat als volgt:

#	Onderdeel Groen	Ondergebracht bij	Verklaring
1	Bermen	Kapitaalgoed Wegmeubilair	Om de primaire functies van de wegbermen in stand te houden (afwatering, draagkrachtigheid), dienen de bermten op hoogte gehouden te worden: ophogen of afgraven. Dit wordt in de gaten gehouden door de Buitendienst en i.o.m. de betreffende Rayonmedewerker ingepland en uitgevoerd.
2	Sloten	Kapitaalgoed wegmeubilair	Het waterschap Scheldestromen is verantwoordelijk voor het op diepte houden van de (weg)sloten t.b.v. de waterafvoer en -doorvoer. Dat houdt in dat sloten langs provinciale wegen regelmatig gebaggerd worden, waarbij de Provincie Zeeland een ontvangstplicht heeft voor vrijkomend baggerslib. In sommige gevallen brengt dat kosten met zich mee (afvoer en/of verkeersmaatregelen). De coördinatie daarvan ligt bij de Buitendienst. Mogelijk wordt dit op termijn ondergebracht bij Groen.
3	Overig	Kapitaalgoed wegmeubilair	Onkruidbestrijding op/in elementenverharding – niet zijnde exotenbestrijding en de bestrijding van distels – gebeurt in opdracht van de Buitendienst.

Tabel 2: Onderdeel Groen uitgevoerd door ander Kapitaalgoed

De betreffende themabeheerder is verantwoordelijk voor het bepalen van de uit te voeren maatregelen en de planning daarvan.

2.4. Ontwikkelingen

De omvang van het areaal van Groen is niet statisch. Deze kan als gevolg van in- en externe ontwikkelingen in de loop van de tijd wijzigen. Met betrekking tot Groen gaat het om de volgende ontwikkelingen:

- Op grond van de investeringsagenda wegen wordt jaarlijks nieuwe infrastructuur gerealiseerd. Deze komt na oplevering in beheer bij de Provincie en wordt daarmee onderdeel van het areaal. Daarmee kan ook de omvang van het areaal van Groen wijzigen. Zo is eind 2019 het project Sloeweg fase 2 opgeleverd. Het areaal aan groenvoorzieningen (taluds, bermten, bomen etc.) breidt met de realisatie van het nieuwe knooppunt met de drie viaducten (Drie Klauwen) uit ten opzichte van de oorspronkelijke situatie met de verkeersregelinstallatie. De onderhoudsmaatregelen hieraan worden opgenomen in de planning vanaf 2020.
- Op diverse locaties in Zeeland zijn de afgelopen jaren kruispuntoplossingen in de vorm van een rotonde aangelegd. Naar verwachting zullen ook in de toekomst nog een aantal bestaande kruisingen omgevormd worden tot rotondes. Daarmee breidt het areaal aan te onderhouden middeneilanden ook uit.

3. Kader

3.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk zijn de scope en het areaal van Groen beschreven. Er zijn nog een aantal andere zaken die van invloed zijn op de Beheerstrategie zoals die in hoofdstuk 4 aan bod komt. Ook de vigerende wet- en regelgeving, het provinciaal beleidskader en de uitgangspunten en randvoorwaarden die concreet betrekking hebben op de maatregelen die worden uitgevoerd om de provinciale infrastructuur in stand te houden spelen een rol. In dit hoofdstuk wordt daar nader op ingegaan.

3.2. Wet- en regelgeving

Bij het in stand houden van de provinciale (vaar)weginfrastructuur is de Provincie gebonden aan vigerende wet- en regelgeving en van toepassing zijnde richtlijnen en aanbevelingen. Bijlage 1 bevat een overzicht van de algemene wetgeving. In deze paragraaf wordt de wet- en regelgeving behandeld die specifiek betrekking heeft op het Groen dat de Provincie beheert. Daarbij wordt steeds aangegeven op welke manier de betreffende regelgeving een rol speelt bij het in stand houden van Groen.

In hoofdstuk 1 is de relatie basis versus beleid beschreven. Algemeen uitgangspunt is dat op grond van het Beheerkader bij het in stand houden van de (vaar)weginfrastructuur te allen tijde moet worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving en goed rentmeesterschap. Daar mag niet van worden afgeweken.

Disclaimer

Veel groenvoorzieningen zijn in de afgelopen decennia ingericht en zijn nog niet aan het eind van hun levensduur (bomen, hagen). Gedurende die periode is – en wordt ook in de toekomst – verschillende wet- en regelgeving gewijzigd. De inrichting van deze groenvoorzieningen is als gevolg daarvan niet in alle gevallen aangepast. In dergelijke situaties prevaleert goed rentmeesterschap. Uiteraard wordt daarbij de (verkeers)veiligheid wel in ogenschouw genomen en wordt er direct ingegrepen waar nodig. In andere gevallen wordt tijdens onderhoud of vervanging bekeken in hoeverre aanpassingen noodzakelijk dan wel wenselijk zijn.

3.2.1. Wetgeving

In deze paragraaf wordt de wet- en regelgeving beschreven die specifiek van toepassing is op Groen. Dat is onder te verdelen in wetgeving en normen.

Wetgeving

- Het *Burgerlijk Wetboek* (m.n. artikelen 6:162 en 6:174 BW) geeft aan dat op de wegbeheerder de verplichting rust ervoor te zorgen dat de toestand van de (vaar)weg de veiligheid van personen of zaken niet in gevaar brengt. Op de wegbeheerder rust een onderhouds- en zorgplicht. Zo is een boomeigenaar bijvoorbeeld aansprakelijk voor schade door bomen of takken wanneer hij onvoldoende zorgvuldig zijn bomen heeft onderhouden en gecontroleerd.
- De *Wegenwet* (artikel 15) schrijft voor dat een wegbeheerder verplicht is om ervoor te zorgen dat zijn weg, inclusief bijbehorende groenvoorzieningen, in goede staat van onderhoud verkeert. De *Wegenwet* geeft niet aan wat daarvoor de (minimale) kwaliteitseisen zijn.
- De *Wegenverkeerswet 1994* (WVW 1994) heeft betrekking op 'alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen of paden met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en berm- of zijkanten'. De *Wegenverkeerswet* vormt de basis voor de regelgeving van het wegverkeer in Nederland. Op grond van artikel 2 is de wegbeheerder verplicht om de verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen berijdbaar te houden en de bereikbaarheid te waarborgen.

- In de *Aanbestedingswet 2012* (gewijzigd 2016) zijn regels voorgeschreven voor het aanbesteden van opdrachten, die onder andere betrekking hebben op (te hanteren) drempelbedragen en procedures. Deze wet heeft een relatie met het Inkoop- en aanbestedingsbeleid Provincie Zeeland 2018.
- Op basis van de *Arbeidsomstandighedenwet* zijn alle werkgevers verplicht tot het opstellen en uitvoeren van arbeidsomstandighedenbeleid met bijbehorend meerjarenplan en een jaarverslag, gericht op veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu. Voor het kapitaalgoed Groen heeft het met name betrekking op het beschermen van medewerkers bij het roeren van grond.
- De *Wet Bodembescherming* bevat bepalingen ter regulering van handelingen in of op de (land)bodem. Primair richt de wet zich op bescherming en sanering. Bij het uitvoeren van (onderhouds)maatregelen aan de infrastructuur dient voorkomen te worden dat er verontreiniging ontstaat aan bodem en grondwater.
- In de *Wet Milieubeheer* is onder andere aangegeven welke stoffen als afvalstoffen zijn aangemerkt. Deze stoffen mogen niet zonder beschermende maatregelen in het milieu gebracht worden. Bermmaaisel, slootmaaisel en baggerslib vallen onder de afvalstoffenwetgeving.
- Voorvloeiend uit de *Wet Bodembescherming* en de *Wet Milieubeheer* zijn er het *Besluit Bodemkwaliteit* en de *Regeling bodemkwaliteit*, die regels voorschrijven met betrekking tot het verantwoord toepassen van (vrijkomende) grond en baggerspecie.
- De *Waterwet* bevat onder andere reguleringen over het beheer van grond- en oppervlaktewater. Deze wet is ook het kader voor schouwregels van waterschappen. Hieruit vloeit voor ons een onderhoudsplicht aan oevers en een ontvangstplicht voor baggerslib voort.
- De *Wet Natuurbescherming* (voormalig Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en Flora- en Faunawet) beschermt Nederlandse natuurgebieden en plant- en diersoorten. Zo zijn er voorschriften opgenomen voor de bescherming van houtopstanden (paragraaf 4.1) en (pro-actieve) soortenbescherming (hoofdstuk 3). Dit houdt onder meer in dat voor het vellen van bomen in bepaalde gevallen een vergunning aangevraagd of een melding gedaan moet worden, in sommige gevallen geldt dat er compenserende (herplantplicht) en/of mitigerende maatregelen getroffen moeten worden, bij bermbeheer dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels, enzovoorts.
Op termijn wordt de *Wet Natuurbescherming* tezamen met diverse andere wetten opgenomen in de *Omgevingswet*. De *Wet Natuurbescherming* is in diverse (decentrale) verordeningen en beleidsplannen nader uitgewerkt, zoals de Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV's) van de diverse gemeentes
- De *Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden* en het/de gelijknamige besluit en regeling omvat voorschriften over de toelating, het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het stelt daarmee regels aan bijvoorbeeld onkruidbestrijding.
- Op basis van de *Erfgoedwet* kunnen bomen rijksmonumenten zijn of onderdeel daarvan. Beeldbepalende (beschermd) bomen en/of monumentale bomen zijn opgenomen in het nationale bomenregister. Monumentale bomen zijn minimaal 80 jaar oud. Voor het vellen van monumentale bomen moet vooraf toestemming worden gevraagd bij het bevoegd gezag (betreffende gemeente).
- De *EU Exotenverordening 1143/2014* verbiedt bezit, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Deze zogenoemde invasieve exoten vormen een bedreiging voor de biodiversiteit en/of ecosystemen. Er geldt een plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. Als dat niet lukt, dient de populatie zodanig beheerd te worden dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Denk hierbij o.a. aan (populaties van) de Reuzenberenklauw en de Gestekelde Duizendknoop.

- De *Omgevingsverordening Zeeland (2018)* bundelt tal van voormalige verordeningen en omvat regels op het gebied van ruimte, milieu, water, landschap, natuur, distelbeheer, wegen en vaarwegen en ontgrondingen. Zo zijn er voorschriften voor wat er wel en niet mag op en rondom de provinciale wegen en vaarwegen (aanbrengen, onderhouden en verwijderen van kabels, leidingen, uitritten, beplanting, etc.). Ook is bepaald dat grondeigenaren dienen te voorkomen dat akkerdistels en akkermelkdistels tot bloei komen op landbouwgronden en een strook van 30 meter daaraan grenzend.
- De *Keur watersysteem Waterschap Scheldestromen 2012* is een verordening met de regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van waterkeringen, watergangen en bijbehorende kunstwerken. In de keur zijn onder andere voorschriften opgenomen over werkzaamheden in de nabijheid van een water of dijk. Zo is er in geval van groenbeheer bij het planten van bomen en struiken op dijken vaak een vergunning en/of ontheffing nodig.

Normen

Bij het in stand houden van Groen is geen sprake van normen waar rekening mee moet worden gehouden.

3.2.2. Richtlijnen en aanbevelingen

Met betrekking tot het in stand houden van Groen zijn verschillende richtlijnen en aanbevelingen van toepassing. Deze richtlijnen en aanbevelingen zijn veelal uitwerkingen van de meer abstracte wet- en regelgeving in praktische toepassingen. De belangrijkste staan hieronder genoemd.

Richtlijnen

De Provincie hanteert in het kader van Uitvoeringsstrategie Groen de volgende richtlijnen en systematieken:

- CROW-richtlijnen

De richtlijnen van het CROW bevatten praktisch toepasbare kennis die gebaseerd is op (wetenschappelijk) onderzoek en ervaring uit de praktijk. Bij het opstellen van de richtlijnen zijn experts uit verschillende disciplines betrokken. De CROW-richtlijnen zijn niet wettelijk bindend. Voor Groen zijn de meest relevante richtlijnen:

 - Publicatie 164: Handboek wegontwerp 2013

Deze richtlijn beschrijft ontwerpcriteria voor de inrichting van wegen en bijbehorende wegbermen (stroomweg, gebiedsontsluitingsweg, erftoegangsweg). De meest belangrijke criteria voor Groen bevatten voorschriften voor beplantingsvrije zones, obstakelvrije zones, uitzichtlijnen en takvrije zones.
 - Publicatie 202: Handboek veilige inrichting van bermen (niet autosnelwegen buiten de bebouwde kom)
 - Publicatie 705: Veilige inrichting van bermen (autosnelwegen)
 - Kennismodule Bomen (online):
 - Richtlijn Boomveiligheidsregistratie

Biedt een overzicht van de te registreren kenmerken van bomen, te hanteren frequenties voor controles, uitvoering van veiligheidsmaatregelen en regulier onderhoud aan bomen om (professioneel) invulling te geven aan de zorgplicht die een boomeigenaar heeft.
 - Publicatie 400 'Werken in en met verontreinigde bodem'

Voor meer informatie over de CROW-richtlijnen en een overzicht van de beschikbare publicaties wordt verwezen naar www.crow.nl.

- Norminstituut Bomen - Handboek Bomen 2018
Omvat gestandaardiseerde kwaliteitseisen, richtlijnen en normen die van toepassing zijn bij de uitvoering van werkzaamheden in, rond en met bomen.

Aanbevelingen

Bij het in stand houden van Groen is er geen sprake van aanbevelingen waar rekening mee moet worden gehouden.

3.3. Provinciaal Beleidskader

Naast de wet- en regelgeving zijn er ook Provinciale beleidsplannen die bepalingen bevatten waarmee bij het treffen van maatregelen aan de infrastructuur rekening mee moet worden gehouden. De belangrijkste staan hieronder benoemd.

3.3.1. Coalitieakkoord 'Samen verschil maken' (2019-2023)

Het nieuwe college heeft in het collegeprogramma vijf strategische opgaven benoemd waar de komende periode samen met andere betrokken partijen aan wordt gewerkt. Eén daarvan, *Ruimtelijke kwaliteit van Zeeland*, heeft ook een relatie met Groen. Voor wat betreft het behouden van de ruimtelijke kwaliteit gaat het onder meer over het toestaan van activiteiten die van invloed zijn op de omgeving en welke mate dit invloed heeft op onder meer het milieu, het landschap en de economie. Denk hierbij onder andere aan het behoud van biodiversiteit.

Naast de strategische opgaven zijn er ook een aantal uitvoeringsprogramma's. Eén daarvan betreft *Regionale bereikbaarheid*. In dat kader wordt de komende jaren gewerkt aan het in stand houden en verbeteren van de provinciale (vaar)weginfrastructuur. Dat wordt onder meer gedaan om de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid te verbeteren om Zeeland op die manier het woon- en vestigingsklimaat van Zeeland aantrekkelijker te maken. Het langjarig onderhoud aan groenvoorzieningen draagt bij aan de doelen van dit uitvoeringsprogramma.

Ook ten aanzien van het uitvoeringprogramma *Landelijk gebied, natuur en landbouw* is er een rol weggelegd voor Groen. Het gaat daarbij met name om de (beperkte) bijdrage die groenvoorzieningen in en langs provinciale (vaar)wegen kunnen leveren aan de doelstellingen op het gebied van biodiversiteit.

3.3.2. Mobiliteitsvisie 2028

De Mobiliteitsvisie is het belangrijkste beleidsplan met betrekking tot het in stand houden van de infrastructuur. De Mobiliteitsvisie bevat de langetermijnvisie voor de verbetering van de kwaliteit op het gebied van de mobiliteit. Daarbij zijn vier hoofddoelen benoemd:

- 1) Betrouwbaarheid: Het mobiliteitssysteem moet ervoor zorgen dat de gekozen bestemming tijdig kan worden bereikt of dat goederen op het juiste moment aankomen.
- 2) Bereikbaarheid: Het overbruggen van afstanden moet geen belemmering zijn om maatschappelijk te kunnen participeren.
- 3) Snelheid: Voor functionele verplaatsingen mag de reistijd niet te lang zijn.
- 4) Veiligheid: Het is niet acceptabel als er onnodig gewonden en dodelijke verkeersslachtoffers vallen.

Deze hoofddoelen zijn in het Mobiliteitsplan Zeeland 2016-2019 verder uitgewerkt in vier actielijnen: sterke netwerken op het vlak van de wegeninfrastructuur en het Openbaar Vervoer, specifieke maatregelen gericht op het economische vestigingsklimaat voor bedrijven, het versterken van de recreatief-toeristische mobiliteit

met nadruk op het beleven van Zeeland en acties gericht op de rol van mobiliteit ter verbetering van de leefbaarheid en de veiligheid.

Met betrekking tot het in stand houden van Groen wordt op de volgende manier invulling gegeven aan de genoemde hoofddoelen:

- *Betrouwbaarheid (doorstroming)*: er wordt veel waarde gehecht aan de doorstroming van het (vaar)wegverkeer. Het beleid is er op gericht om hinder – ook tijdens het uitvoeren van instandhoudingsmaatregelen – zoveel als mogelijk te voorkomen. Dat gebeurt o.a. door maaiwerkzaamheden op de drukste provinciale wegen uit te voeren buiten de spitstijden (bloktijdenregeling)
- *Veiligheid*: één van de speerpunten is het verbeteren van de verkeersveiligheid. Met betrekking tot de instandhouding van de infrastructuur wordt daar een bijdrage aan geleverd door ervoor te zorgen dat de staat van onderhoud en inrichting van de groenvoorzieningen zo goed als mogelijk voldoet aan de daaraan gestelde eisen. Dat houdt onder meer in dat de begroeiing (veelal gras) van verkeersstroken en uitzichthoeken voldoende kort gehouden wordt, dat de bermen draagkrachtig en op hoogte gehouden worden en dat bomen niet binnen de obstakelvrije zone geplaatst zijn. Voor wat betreft dat laatste blijkt dat in de praktijk een aantal wegen in Zeeland niet aan de richtlijnen voor obstakelvrije zone voldoen. Zo'n 16,7% van de beheerde bomen staat binnen de obstakelvrije zone (zie bijlage 6). Vanuit het oogpunt van ruimte, natuur, landschap en/of cultuurhistorie kunnen er redenen zijn om obstakels (veelal bomenrijen) binnen de obstakelvrije zone toe te laten. Bij nieuwbouw en/of herinrichting van de weg(bermen) is het echter wel de bedoeling dat de dan geldende richtlijnen voor obstakelvrije zones in acht worden genomen.

3.3.3. Natuurvisie Zeeland 2017-2022

De Natuurvisie beschrijft op hoofdlijnen op welke wijze de Provincie invulling geeft aan het behoud van biodiversiteit en natuurbelangen verbindt aan maatschappelijke en economische belangen. In diverse nota's en uitvoeringsprogramma's is dit beleid verder uitgewerkt (Natuurbeheerplan Zeeland, nota Soortenbeleid, nota Faunabeleid, nota Gebiedsbescherming, etc.). De Natuurvisie richt zich op vijf pijlers: natuurbescherming, natuurbeheer, natuurontwikkeling, natuurherstel en natuurverbreding. Met name de eerste twee hebben raakvlakken met het kapitaalgoed Groen.

Op het gebied van natuurbescherming dient er bij de instandhouding van Groen rekening gehouden te worden met dieren en planten die onder het beschermingsregime van de wetgeving vallen. Het gaat daarbij niet alleen om de dieren en planten zelf, maar ook om eieren en nest- en rustplaatsen. Het verstoren en vernielen hiervan is verboden. Voor vogels geldt dat men gebonden is aan het zogenoemde broedseizoen dat loopt globaal van 15 maart tot en met 15 augustus. Werkzaamheden aan groenvoorzieningen zullen zoveel mogelijk buitenom deze periode gepland moeten worden en/of er zullen extra controles plaats moeten vinden. Naast bescherming van de aangewezen gebieden (Natura2000 en Natuurnetwerk Zeeland), richt de Provincie zich – ook buiten deze netwerken – op natuurbeheer. Voor het kapitaalgoed Groen zijn met name het beheer van schadeveroorzakende soorten en ecologisch bermbeheer relevant. Het eerste is een taak die uit de wetgeving voortvloeit. Het ecologisch bermbeheer is een aanvullende ambitie bovenop het regulier bermbeheer, die invulling geeft aan de beleidsdoelstellingen die de Provincie nastreeft op het gebied van biodiversiteit (milieu) en beleving (verblijven). In februari 2019 heeft de Provincie besloten 121 hectare aan provinciale wegbermen ecologisch te beheren.

3.3.4. Provinciaal Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2018

Het Provinciaal Inkoopbeleid is een nadere uitwerking en specificering van de Aanbestedingswet 2012 (gewijzigd 2016) en is gericht op de opdrachten die de Provincie Zeeland in het kader van de uitoefening van haar taken verstrekt. Zo ook voor wat betreft het groenbeheer. Onderdelen uit dit beleidsplan die een raakvlak hebben met het in stand houden van Groen zijn het stimuleren van het Zeeuwse midden- en kleinbedrijf (MKB) en het stimuleren van toepassen van biobased- en circulaire materialen en methoden.

3.3.5. Duurzaamheidsbeleid

De Provincie Zeeland heeft met betrekking tot het aspect duurzaamheid geen vastgesteld beleidsplan. Wel dient de Provincie te voldoen aan de verschillende akkoorden die op dit punt zijn gesloten.

In 2015 is het Klimaatakkoord van Parijs gesloten. Dit is verder uitgewerkt in het Nationaal Klimaatakkoord dat eind 2019 is ondertekend. Op grond van dat akkoord dient de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te zijn afgenomen ten opzichte van 1990 en moet Nederland in 2050 volledig energie- en CO₂-neutraal zijn. Daarnaast wordt er door de Zeeuwse overheden samen met marktpartijen en kennisinstellingen momenteel hard gewerkt aan de Regionale Energiestrategie (RES). Het ziet ernaar uit dat de Zeeuwse ambitie op het gebied van CO₂ en fijnstof nog hoger gaat zijn dan in de voornoemde (inter)nationale akkoorden.

Met betrekking tot de infrastructuur heeft de Provincie de Green Deal Duurzaam GWW 2.0 ondertekend. De doelstelling daarvan is dat duurzaamheid in 2020 integraal onderdeel is van alle GWW projecten die worden uitgevoerd. Om hieraan invulling te geven, past de Provincie Zeeland (o.a) per 1 januari 2020 de CO₂-prestatieladder standaard toe in haar infrabestekken. Op die manier worden inspanningen van opdrachtnemers op gebied van CO₂-reductie en -inzicht beloofd.

De genoemde doelstellingen zijn erg ambitieus. Het realiseren daarvan vraagt de komende jaren de nodige inspanningen.

3.3.6. Overige (interne) regelgeving en plannen

Naast de hiervoor genoemde beleidsplannen is er ook nog andere (interne) regelgeving van toepassing:

- Intern werkdocument: *Handreiking Landschap – Het landschap van Zeeland – beschrijving van het landschaps-DNA en ontwikkelperspectief (Bosch Slabbers 2012)*.
Ter behoud, ontwikkeling en versterking van het Zeeuwse landschap is een landschapsanalyse en –ontwikkelperspectief opgesteld, die de diverse landschapsbeheerders kaders geeft. In deze handreiking zijn ook voor de inrichting van beplantingen ontwikkelperspectieven opgenomen.
- Intern werkdocument: *Groenstructuurvisie provinciale wegbepantingen (Bosch Slabbers, 2002)* en daaruit voortvloeiend de *Atlas provinciale wegbepantingen (Bosch Slabbers, 2002)*.
Het provinciale (vaar)wegennet doorkruist de hele provincie en is daardoor onderdeel van (de beleving van) het landschap. Deze visie en atlas bieden handvaten om het landschappelijk wensbeeld in te brengen in de belangenafweging rondom de inrichting en beheer van provinciale wegen. Ze zijn opgesteld vanuit landschapswaarden en vormt daarmee een bouwsteen voor de afweging met de overige belangen rond het wegennet (technisch, veiligheid, ruimte, etc.).
De documenten schetsen een langetermijnvisie waarin, naast een algemene visie, per wegvak/tracé is aangegeven wat de gewenste beplantingssituatie is om zo de relatie tussen de (vaar)weg en het omliggende landschap te versterken. Deze wensbeelden variëren van het vrijhouden van beplanting tot het aanbrengen van (enkelzijdige of dubbelzijdige) laanboomstructuren. Ook wordt onderscheid gemaakt in type beplanting (opgaande bomen al dan niet met struikbeplanting, struikbeplanting, fruitbomen, knotbomen, etc.).
- De *Overeenkomst Uniformering baggerwerkzaamheden waterlopen* vertaalt de verplichtingen die voortvloeien uit de Waterwet naar praktische afspraken tussen het waterschap Scheldestromen

en de Provincie Zeeland omtrent de ontvangstplicht/verwerking van baggerslib uit (berm)sloten langs provinciale wegen.

- In de *Uitvoeringsafspraken Omgaan met Bermgrond* staat beschreven op welke wijze er bij de verschillende werkzaamheden omgegaan moet worden met de vrijgekomen bermgrond.

3.4. Uitvoeringskader

In de vorige paragrafen zijn het juridisch- en het beleidskader met betrekking tot het in stand houden van Groen beschreven. Daarnaast zijn er ook nog een aantal andere randvoorwaarden en uitgangspunten waar rekening mee moet worden gehouden. Die komen in deze paragraaf aan bod.

3.4.1. Prestaties-Kosten-Risico's

In het Beheerkader is aangegeven dat in het kader van assetmanagement gezocht wordt naar de voor de verschillende kapitaalgoederen optimale verhouding tussen de prestaties, kosten en risico's. In deze paragraaf wordt kort ingegaan op deze punten. Het gaat om de afweging van conditie van groenvoorzieningen versus de beleidsdoelstellingen die bijvoorbeeld ten aanzien van verblijven, doorstroming en veiligheid gelden. Daarbij wordt gekeken naar de risico's ten aanzien van de doelen en de kosten die daarmee samenhangen.

Onder prestaties wordt in dit verband verstaan de wijze waarop en mate waarin Groen zijn functie vervult. Vertrekpunt daarbij is dat met het in stand houden van Groen in ieder geval wordt voldaan aan de basis wat inhoudt dat de staat van onderhoud dient te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving en de eisen die gesteld worden aan goed rentmeesterschap. Op het gebied van bermbeheer wordt bovenop deze basis ook een bijdrage geleverd aan beleidsdoelstellingen die de Provincie nastreeft op het gebied van biodiversiteit (milieu) en beleving (verblijven). 121 hectare aan wegbermen wordt ecologisch beheerd.

De kosten betreffen de financiële middelen die nodig zijn om groenvoorzieningen gedurende de levensduur in staat te stellen om de prestaties te leveren die er op grond van het Beheerkader van verwacht worden. In dat kader moet worden voldaan aan 'goed rentmeesterschap'. Dat wil zeggen dat er verantwoord moet worden omgegaan met de beschikbare financiële middelen. Ook dit is onderdeel van de basis. Met betrekking tot het in stand houden van Groen betekent dit dat onderhoudsmaatregelen integraal gepland worden. Het uitvoeren van maatregelen aan groenvoorzieningen wordt afgestemd op de maatregelen die uitgevoerd moeten worden om de kapitaalgoederen in stand te houden waar een relatie mee is. Op die manier kunnen maatregelen gecombineerd en daarmee efficiënter worden uitgevoerd. Denk daarbij aan het werken binnen één verkeersafzetting. Daarnaast is het van belang dat de juiste maatregelen uitgevoerd worden, maar ook dat die maatregelen op de juiste wijze uitgevoerd worden. Gelet op het credo 'sober maar doelmatig' is het van belang dat er kritisch gekeken wordt naar nut en noodzaak van de uit te voeren maatregelen (o.a. gebaseerd op inspecties). Daarnaast is het belangrijk dat er voldoende kennis en kunde aanwezig is.

In het Beheerkader zijn de risico's met betrekking tot het in stand houden van de provinciale (vaar)weginfrastructuur reeds benoemd. Ten aanzien van Groen gaat het met name om risico's op het gebied van (verkeers)veiligheid. De taak van de wegbeheerder is er o.a. voor te zorgen dat de weggebruiker op een veilige manier gebruik kan maken van de (vaar)weginfrastructuur. Het is van cruciaal belang dat Groen zijn functie vervult. Als dat niet of in mindere mate het geval is dan neemt de kans op ongevallen toe. Op het moment dat de weggebruiker als gevolg van ondeugdelijke weginrichting en/of -conditie schade leidt, kan de Provincie daar als wegbeheerder voor aansprakelijk gesteld worden.

Het voorkomen en/of beheersen van deze risico's gebeurt door er voor te zorgen dat te allen tijde wordt voldaan aan wet- en regelgeving (basis) en de groenvoorzieningen in goede staat van onderhoud verkeren (hoofdstuk 4).

3.4.2. Levensduurbenadering

Bij het bepalen van maatregelen die in het kader van het Beheerkader worden uitgevoerd om het kapitaalgoed in stand te houden wordt niet alleen gekeken naar de kosten van de maatregel zelf. Er wordt gezocht naar de optimale balans tussen de kosten gedurende de gehele (rest)levensduur van de groenvoorziening en de te bereiken doelstellingen. Aandachtspunten daarbij zijn o.a. het zoeken naar en bepalen van afstemming met het in stand houden van andere kapitaalgoederen, het bepalen en uitvoeren van die maatregelen die nodig zijn om Groen op een juiste manier in stand te houden en het uitvoeren van 'goed rentmeesterschap'. Dit heeft een nauwe relatie met de onderhouds- en vervangingsstrategie.

3.5. Ontwikkelingen

De inhoud van het kader is niet statisch. De wet- en regelgeving met betrekking tot Groen is continu in beweging. Ook de inhoud van het Provinciaal beleid kan wijzigen. Ten aanzien hiervan worden de komende jaren de volgende veranderingen verwacht:

- *Omgevingsvisie*: Het opstellen van een Omgevingsvisie is een verplichting die voortkomt uit de Omgevingswet die, zoals het er nu uitziet, in 2021 in werking treedt. De Omgevingsvisie bevat het toekomstbeeld voor de fysieke leefomgeving van Zeeland. Het beschrijft op hoofdlijnen de samenhang tussen de voorgenomen ontwikkelingen op het gebied van ruimte, water, milieu, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Het is daarmee een integraal document. Het is op dit moment (nog) niet duidelijk wat de effecten hiervan zijn op Groen.
- *CO2-footprint*: De Provincie heeft in 2017 opdracht gegeven om de CO2-footprint van de provinciale infrastructuur vast te stellen. Het rapport hiervan bevat naast de berekening van de footprint ook een aantal aanbevelingen om de footprint te verlagen. De komende periode wordt gebruikt om deze aanbevelingen uit te werken en te prioriteren. Dan zal ook duidelijk zijn wat de gevolgen hiervan zijn voor Groen.
- *Groenbeheervisie provinciale wegen*: in 2020 wordt een nieuwe groenbeheervisie voor de provinciale wegen opgesteld, die de Groenstructuurvisie provinciale wegbeplantingen (Bosch Slabbers, 2002) en de daarmee samenhangende Atlas provinciale wegbeplantingen (Bosch Slabbers, 2002), zoals genoemd in paragraaf 3.3.6 actualiseert/vervangt. Naast landschapswaarden wordt hierin nadrukkelijk aandacht geschonken aan natuur (biodiversiteit). In de visie zullen verschillende scenario's voorgesteld worden, waarvan het ideale wensbeeld er één is. Uiteindelijk zal er een realistisch uitvoeringsprogramma moeten komen, dat zeker ook gevolgen gaat hebben voor de instandhouding van de groenvoorzieningen in en langs provinciale wegen, zoals beschreven in deze Uitvoeringsstrategie. Het streven is de nieuwe visie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma in 2020 bestuurlijk vast te stellen, inclusief de financiële consequenties die daarmee samenhangen.

4. Beheerstrategie

4.1. Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft op welke manier Groen, binnen de eerder benoemde randvoorwaarden en uitgangspunten, in stand wordt gehouden. Eén en ander leidt uiteindelijk tot de meerjarige beheer- en onderhoudsplan voor Groen. Zie hiervoor verder hoofdstuk 5 en bijlage 4 met de doorvertaling naar de voor de uitvoering benodigde financiële middelen.

De onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen zijn de onderhouds- en vervangingsstrategie, de inkoop- en aanbestedingsstrategie, de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de informatievoorziening en monitoring van de uitgevoerde maatregelen, en de plannings- en dekkingsstrategie. Wanneer er bij de verschillende strategieën sprake is van concrete ontwikkelingen dan worden die ook kort aangestipt.

4.2. Onderhoudsstrategie

Om ervoor te zorgen dat groenvoorzieningen in goede staat van onderhoud verkeren, moeten maatregelen worden getroffen. In deze paragraaf staat beschreven op welke manier deze worden bepaald en uitgevoerd.

4.2.1. Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau waaraan de provinciale infrastructuur moet voldoen wordt op grond van de uitgangspunten van het Beheerkader gekwalificeerd als sober maar doelmatig. Het niveau dient te voldoen aan de eisen die daaraan op grond van wet- en regelgeving en normen en richtlijnen worden gesteld (zie hoofdstuk 3). Tevens dient er verantwoord te worden omgegaan met de financiële middelen. Door tijdige uitvoering van onderhoudsmaatregelen aan groenvoorzieningen wordt het onderhoudsniveau geborgd. Hier komt uiteraard de kennis en ervaring van de specialist om de hoek kijken. Op grond van de frequent uitgevoerde schouwrondes en inspecties (VTA's, NTO's, etc.) wordt de conditie van groenvoorzieningen bewaakt. Voor één onderdeel van Groen, namelijk de berm, wordt er bovenop de basis ook invulling gegeven aan een stukje beleid (ambitie): ecologisch bermbeheer. De hectares die ecologisch beheerd worden, zijn als zodanig in de uitvoeringscontracten opgenomen.

4.2.2. Onderhoudsregime

Theoretische levensduur.

In het kader van (de onderdelen van) groenvoorzieningen is het vreemd te spreken over theoretische levensduur en/of restlevensduur. Bermen en sloten blijven bij gelijkblijvende omstandigheden immers hun functie eeuwigdurend vervullen, mits ze goed onderhouden worden. Voor de onderdelen bomen, hagen, beplantingsvakken en middeneilanden rotondes kan in zekere zin gesproken worden over verwachte levensduur. Iedere plant-, struik- of boomsoort heeft zijn eigen soortspecifieke eigenschappen die, zonder ziektes en met voldoende zorg zoals (begeleidings)snoei, behaald kunnen worden. Zo kan een eik wel 500 jaar worden, maar zijn populieren een stuk eerder aan het eind van hun levensduur met een levensverwachting tussen de 80 en 150 jaar.

Onderhoudsstrategie

Voor het onderhoud aan Groen wordt zowel de strategie van gebruikafhankelijk onderhoud (GAO), toestandafhankelijk onderhoud (TAO) als die van storingsafhankelijk onderhoud (SAO) gehanteerd.

Gebruikafhankelijk onderhoud houdt in dat er preventief onderhoud uitgevoerd wordt. Bij Groen is dit bij vrijwel alle onderdelen aan de orde. Gras, bomen, planten en struiken groeien nu eenmaal en moeten voldoende kort gehouden worden en/of in een wenselijke groeirichting begeleid worden. Voor de bermen geldt dat de verkeersstroken (de eerste 1,5 meter langs de rijbaan) en uitzichthoeken omwille van de verkeersveiligheid voldoende kort gehouden moeten worden. Deze worden jaarlijks in de lente- en zomerperiode, wanneer het gras (hard) groeit, drie keer gekleped. De bermgedeelten buiten de verkeersstroken en uitzichthoeken worden één maal per jaar gekleped (regulier bermbeheer waarbij het geklepede gras in de berm achterblijft) of gemaaid en het bermmaaisel afgevoerd (ecologisch bermbeheer waarbij bermen verschaald worden). Voor wat betreft de bomen, hagen en struiken wordt afhankelijk van leeftijd, soort, locatie en situering frequent (begeleidings)snoei toegepast. Zo vergen jonge bomen gemiddeld vaker snoeiwerkzaamheden dan oudere bomen. Hagen direct langs fietspaden dienen twee keer per jaar geknipt te worden om de vrije doorgang te garanderen, waar beplantingsvakken verder van de rijbaan afgelegen minder vaak geknipt hoeven te worden.

Toestandafhankelijk onderhoud behelst onderhoud aan groenvoorzieningen op basis van uitgevoerde inspecties. Op grond van de uitkomsten van de inspecties wordt de onderhoudsplanning opgesteld en/of aangepast waar nodig. Het is mogelijk dat aan de hand van uitgevoerde onderzoeken (VTA's) bepaald wordt dat snoeiwerkzaamheden en/of het verwijderen van dood hout uit bomen eerder nodig is omwille van het waarborgen van de (verkeers)veiligheid dan aanvankelijk gepland was of vice versa.

Ondanks bovengenoemde preventieve en correctieve onderhoudsmaatregelen kan het zijn dat er externe of onvoorziene factoren ongeregelde veroorzaken, waardoor storingsafhankelijk onderhoud nodig is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan windworp van bomen of takken als gevolg van storm.

Inspecties

In het kader van de zorgplicht die de Provincie als weg- en boombeheerder heeft en met het oog op de onderhoudsstrategie worden er periodiek inspecties uitgevoerd. Enerzijds gebeurt dat door medewerkers van de Unit Buitendienst en de themabeheerder Groen. Anderzijds gebeurt dat door daarin gespecialiseerde externe partijen. De frequentie waarin de inspecties worden uitgevoerd is afhankelijk van de aard van (het onderdeel van) Groen. De uitkomsten van de inspecties vormen mede de input voor het bepalen van de onderhoudsmaatregelen als ook het moment van uitvoeren hiervan. Met betrekking tot Groen is sprake van de volgende inspecties:

#	Soort	Onderdeel	Toelichting
1	Visual Tree Assessment (VTA)	Bomen	Vanuit de (algemene) zorgplicht is een professioneel boombeheerder verplicht zijn bomen regelmatig en systematisch te controleren op uitwendig zichtbare gebreken. De VTA's worden uitgevoerd door een externe partij die gecertificeerd is op het gebied van visuele boomcontrole (boomveiligheidscontroleur). Afhankelijk van de locatie (al dan niet verhoogde gevaarstelling) wordt een boom één keer per drie jaar of vaker gecontroleerd te worden.
2	Nader Technisch Onderzoek (NTO)	Bomen	Als bij een VTA of anderszins geconstateerd wordt dat een boom een uitwendig zichtbaar gebrek heeft, bijvoorbeeld

			holten, scheuren of aanwezige vruchtlichamen, dan is de boomeigenaar verplicht nader technisch onderzoek te (laten) doen. Daarbij wordt de boom door een daartoe gecertificeerde externe partij grondig onderzocht. Daarbij wordt de boom ook binnenin middels meetapparatuur (bijvoorbeeld picus geluidstomograaf of resistograaf, etc.) doorgelicht, waardoor meer inzicht is in veiligheid, breukvastheid en stabiliteit.
3	Reguliere schouwron- des	Alle	Vanuit de zorgplicht als wegbeheerder voeren de kanton- niers/weginspecteurs minimaal drie maal per week schouwron- des uit op de provinciale infrastructuur. Als er tij- dens de globale visuele inspecties gebreken en/of ongere- geldheden aan Groen geconstateerd worden, wordt dat bij de themabeheerder gemeld of, indien mogelijk/noodzake- lijk, ter plaatse direct verholpen door of in opdracht van de kantonnier/weginspecteur.
4	Inventarisatie in de rayons	Alle	Minimaal één keer per jaar loopt de themabeheerder Groen met de betreffende kantonniers/weginspecteurs van de Buitendienst alle zaken na die spelen op het gebied van Groen in de regio. Aan de hand van aandachtspunten die daarbij naar voren komen, worden onderhoudsplanningen bijgeschaafd waar nodig.
5	Gerichte inspecties en onderzoeken	Alle	Naast bovengenoemde inspecties en controles vinden er ook op ad hoc basis onderzoeken plaats, zowel door inter- nen als externen. Bijvoorbeeld als de themabeheerder Groen naar aanleiding van een gedane melding ter plaatse gaat op de situatie op te nemen. In sommige gevallen is het nodig om onderzoek in te stellen alvorens er groenon- derhoud plaatsvindt. Bijvoorbeeld een onderzoek naar flora en fauna voortkomend uit de Wet Natuurbescherming alvo- rens bomen geveld kunnen/mogen worden.

Tabel 3: overzicht inspecties Groen, februari 2020.

Soorten onderhoud

Bij de uitvoering van het onderhoud van Groen wordt, ook met het oog op de achterliggende financierings-
systematiek, onderscheid gemaakt in drie soorten onderhoud. Bij de nadere invulling daarvan is aansluiting
gezocht bij de definities uit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

- Dagelijks en klein onderhoud:
 - Preventieve onderhoudsmaatregelen die noodzakelijk zijn om het kapitaalgoed in goed wer-
kende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Het
betreft planbare onderhoudsmaatregelen met een frequentie $\geq 1x/jaar$.
 - Niet-planbare onderhoudsmaatregelen (storingen en schade): Het is op voorhand niet aan te
geven met welke frequentie deze maatregelen moeten worden uitgevoerd.
- Ten aanzien van de planbare onderhoudsmaatregelen gaat het concreet om:

Onderdeel		Toelichting
1	Hagen en beplantingsvakken: knippen	Afhankelijk van standplaats worden (blok)hagen en groensingels één tot drie keer per jaar geknipt.
2	Bermen: klepelen verkeersstroken en uitzichthoeken	De verkeersstroken (eerste 1,5 meter langs de rijbaan) en uitzichthoeken langs provinciale wegen worden omwille van verkeersveiligheid drie keer per jaar geklepeld.
3	Bermen: klepelen (407 ha) of maaien en afvoeren (121 ha)	Afhankelijk van het afgesproken/vastgestelde maaieregime ter plaatse wordt de rest van de wegbermen één keer per jaar geklepeld (regulier bermbeheer, waarbij het bermgras in de berm achterblijft) of gemaaid (ecologisch bermbeheer, waarbij het bermgras afgevoerd wordt).
4	Sloten: maaien	Eén tot twee keer per jaar worden de uitzichthoeken van sloten gemaaid. Daarnaast wordt het maaien van sloten afgestemd op baggerwerkzaamheden van het waterschap Scheldestromen.
5	Middeneilanden rotondes: diverse onderhoudsmaatregelen.	Aan de middeneilanden worden diverse onderhoudsmaatregelen uitgevoerd met ieder hun eigen frequentie. Denk hierbij aan: wieden (7x), knippen struikbeplanting (2x), bemesten (1x), etc.
6	Overig: plantsoenen binnen de bebouwde kom	De plantsoenen binnen de bebouwde kom worden tien keer per jaar gemaaid.
7	Overig: ongedierte- en exotenbestrijding	Ongedierte- en exotenbestrijding gebeurt op ad hoc basis en daar waar nodig/gesignaleerd.
8	Bomen: NTO	Aan de hand van uitgevoerde VTA-controles wordt bepaald of er nader technisch onderzoek naar een boom moet plaatsvinden. Deze NTO's zijn daarmee op voorhand niet in te schatten en worden ad hoc uitgevoerd.
9	Bomen: TFI	Het komt voor dat net aangeplante bomen het niet goed lijken te doen op hun nieuwe standplaats. In sommige gevallen wordt groeiplaatsverbetering in de vorm van TFI (Tree Fertilizer Injector) toegepast, waarbij de grond ter plaatse op speciale wijze geïnjecteerd wordt met organische voedingssupplementen. Deze maatregel gebeurt ad hoc.
10	Alle	Voor alle onderdelen van Groen geldt dat er onvoorzien (en dus ad hoc) onderhoud kan plaatsvinden.

Tabel 4: dagelijks/klein onderhoud Groen, februari 2020.

- Groot onderhoud:
 - Uitvoeren van correctieve maatregelen om de groenvoorzieningen ook na een langere periode in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het kapitaalgoed. Het betreft planbare onderhoudsmaatregelen met een frequentie < 1x/jaar. Concreet gaat het daarbij om:.

Onderdeel		Toelichting
1	Bomen: VTA-controles	Bomen worden één keer per drie jaar of vaker VTA-gecontroleerd.
2	Bomen: snoeien en knotten	Afhankelijk van standplaats en boomsoort worden bomen één keer per drie jaar tot één per tien jaar gesnoeid/geknot.
3	Bomen: vellen en (her)planten	Bomen worden afhankelijk van conditie (einde levensduur, ziekte of sterfte) en in sporadische gevallen vanwege standplaats geveld (verkeersveiligheid waarborgen). Herplant vindt plaats naar gelang de vigerende wet- en regelgeving en richtlijnen.
4	Hagen en beplantingsvakken: afzetten en dunnen	Afhankelijk van standplaats en conditie worden hagen en beplantingsvakken eens per drie jaar tot eens per tien jaar afgezet/gedund.
5	Hagen en beplantingsvakken: rooien en (her)planten	Afhankelijk van conditie en standplaats worden hagen en beplantingsvakken gerooid en herplant. Dat gebeurt conform vigerende wet- en regelgeving en richtlijnen.
6	Middeneilanden rotondes: omvormen	Gemiddeld eens per tien jaar is de beplanting op de middeneilanden van rotondes toe aan vernieuwing. Het middeneiland op de rotonde wordt dan opnieuw ingeplant.

Tabel 5: groot onderhoud Groen, februari 2020.

- Vervanging/reconstructie/renovatie/levensduurverlengende investering:
 - Investeringsgoederen ten behoeve van de vervanging of reconstructie van het kapitaalgoed als gevolg van economische veroudering of slijtage dan wel het herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waaronder het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen. Het betreft het één op één vervangen van volledig kapitaalgoed en/of grootschalige renovaties.
 - Het herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waardoor het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen.

Deze Uitvoeringsstrategie is gericht op het in stand houden van Groen. Er komt echter een moment dat het uitvoeren van onderhoud aan groenvoorzieningen niet meer toereikend is om het kapitaalgoed aan het gewenste niveau te laten voldoen. In dat geval dienen die groenvoorzieningen (m.n. bomen, hagen, beplantingsvakken en beplanting van middeneilanden) te worden vervangen. De gronden waarop bepaald wordt wanneer deze vervanging plaatsvindt en de vorm waarin kunnen per onderdeel verschillen. Een integrale afweging, waarbij ook het onderhouds- en vervangingsvraagstuk van andere kapitaalgoederen wordt betrokken, bepaalt het feitelijke moment van vervanging.

Op het moment dat een groenvoorziening wordt vervangen dient de keuze gemaakt te worden om het betreffende onderdeel te vervangen door precies hetzelfde of dat er bij het vervangen rekening wordt gehouden met wat er op dat moment van de betreffende groenvoorziening wordt gevraagd (meer of minder beplanting, aanpassing in afstand tot de rijbaan, etc.). In beginsel wordt uitgegaan van het laatste. De omgeving waarin de infrastructuur zich bevindt is immers constant in beweging, waardoor ook de functie van Groen aan wijziging onderhevig is.

Omdat vervanging van groenvoorzieningen qua omvang (financieel) slechts beperkt zijn, vallen ze volgens de wet- en regelgeving inzake financieringsystematiek (BBV en Financiële Verordening Provincie

Zeeland) onder de noemer van groot onderhoud. Daarom zijn ze als zodanig opgenomen onder de groot onderhoudsmaatregelen. Meer hierover in paragraaf 4.5 onder dekkingstrategie.

Werkvoorraad

Op grond van de gehanteerde onderhoudsstrategie is er in de praktijk altijd een deel van het areaal dat niet volledig aan het gewenste niveau voldoet. Algemeen aanvaard is dat dit circa 5% van het areaal bedraagt. Dat deel wordt aangemerkt als werkvoorraad. De maatregelen die getroffen moeten worden om te zorgen dat die onderdelen van het areaal aan het gewenste niveau voldoen zijn onderdeel van de onderhoudsplan-ning voor de korte termijn. Deze maatregelen komen tot stand op grond van de inspecties die zijn uitgevoerd.

4.3. Inkoop- en aanbestedingsstrategie

Het Inkoop- en aanbestedingsbeleid Provincie Zeeland vormt de basis voor het verlenen van opdrachten voor maatregelen die gericht zijn op het in stand houden van Groen.

4.3.1. Inkoop en aanbesteding Groen

Concreet wordt voor Groen op de volgende manier invulling gegeven aan de inkoop en opdrachtverlening:

	Onderwerp	Aanbestedingsvorm	Opmerkingen
1	Maaibestek. Omvat klein onderhoud: klepelen of maaien en afvoeren verkeersstroken, uitzichthoeken en overige bermen, distelbestrijding, het maaien van sloten, het knippen van hagen en beplantingsvakken. Omvat groot onderhoud: het knotten van bomen	Het huidige maaibestek is – op basis van opdrachtwaarde – meervoudig onderhands aanbesteed. Opzet is een looptijd van twee jaar met een optie tot één jaar verlengen.	Het huidige bestek loopt tot en met 2020. Voor 2021 moet een nieuw bestek in de markt gezet worden. Voorbereiding start in 2020.
2	Groenbestek Kanaal door Walcheren. Omvat klein onderhoud: maaien van taluds en bermen, en het knippen van hagen en beplantingsvakken op de dijken langs het Kanaal door Walcheren.	Meervoudig onderhands. Looptijd van één jaar.	
3	Onderhoud middeneilanden rotondes en plantsoenen binnen de bebouwde kom.	Enkelvoudig onderhands. Looptijd van vier jaar	De opdracht van onderhoud is – ondanks opdrachtwaarde – enkelvoudig onderhands gegund aan een samenwerkingsverband van vier sociale werkplaatsen.
4	Groot onderhoud bomen: VTA-controles	Opdracht wordt jaarlijks enkelvoudig onderhands gegund.	

5	Groot onderhoud bomen: snoeien	Opdracht wordt jaarlijks meervoudig onderhands op de markt gezet.	
6	Groot onderhoud bomen: vellen en (her)planten	Opdracht wordt jaarlijks meervoudig onderhands op de markt gezet.	
7	Groot onderhoud hagen en beplantingen: afzetten, dunnen, rooien en (her)planten.	Opdracht wordt jaarlijks meervoudig onderhands op de markt gezet.	
8	Groot onderhoud: omvormen middeneilanden rotondes.	Opdracht wordt jaarlijks enkelvoudig onderhands gegund.	
9	Onvoorziene en niet planbare instandhoudingsmaatregelen (ongedierte- en exotenbestrijding, NTO, TFI, etc.)	Losse opdrachten worden enkelvoudig onderhands gegund.	

4.3.2. Ontwikkelingen

Met betrekking tot de manier waarop het inkoop- en aanbestedingsproces met betrekking tot deze Uitvoeringsstrategie wordt ingevuld zijn er de volgende ontwikkelingen:

- Naast de Uitvoeringsstrategieën die per kapitaalgoed worden opgemaakt zal er ook een overkoepelende Uitvoeringsstrategie voor opdrachtverlening worden opgesteld. Deze zal ook van invloed zijn op de inkoop- aanbestedingsstrategie van Groen. Deze Uitvoeringsstrategie zal naar verwachting in 2021 worden vastgesteld.
- Er loopt een verkenning met het waterschap Scheldestromen om te bezien of het mogelijk is in de toekomst maaiwerkzaamheden (maaibestek) gezamenlijk aan te besteden. Op korte termijn is dat (nog) niet realistisch. Wellicht dat dit op de langere termijn wel kansen biedt. Hiermee wordt rekening gehouden in het bepalen van de looptijd van het nieuw aan te besteden maaibestek in 2021.

4.4. Informatiebeheer- en Monitoringsstrategie

Het is belangrijk dat er voldoende kennis beschikbaar is van de kwantitatieve en kwalitatieve staat van het areaal. Op die manier kunnen namelijk op de juiste gronden prioriteiten worden gesteld over te treffen onderhoudsmaatregelen aan de verschillende onderdelen van het areaal. De informatie over groenvoorzieningen dient voor een ieder betrokken bij de werkzaamheden aan Groen beschikbaar en benaderbaar te zijn. Naast de Uitvoeringsstrategieën die per kapitaalgoed worden opgemaakt, zal er ook een overkoepelende strategie voor informatiebeheer en monitoring worden opgesteld. Deze zal ook van invloed zijn op de informatiebeheer- en monitoringsstrategie van Groen.

In de volgende paragraaf wordt beschreven op welke manier daar voor Groen invulling aan wordt gegeven. Daarna wordt ingegaan op de manier waarop de geplande en uitgevoerde onderhoudsmaatregelen worden gemonitord.

4.4.1. Informatiebeheer

Gegevens over het beheerde groenareaal zijn terug te vinden in informatiebeheersysteem iAsset. Daarin is informatie gebundeld over aantallen, locaties, soorten, onderhoudsregimes, uitgevoerde inspecties (VTA's en NTO's) en uitgevoerd onderhoud. Deze gegevens worden bijgehouden door de themabeheerder Groen. Op termijn zal ook het gepland toekomstig onderhoud, naar analogie van deze uitvoeringsstrategie, in het informatiebeheersysteem opgenomen worden.

De rest van deze paragraaf wordt op een later tijdstip ingevuld. Eerst dient de Uitvoeringsstrategie voor informatiebeheer en monitoring te worden opgesteld.

4.4.2. Monitoring

Wordt op een later tijdstip ingevuld al de Uitvoeringsstrategie voor Informatiebeheer en monitoring is opgesteld.

Effecten ecologisch bermbeheer

Voor wat betreft de monitoring van de effecten van het ecologisch bermbeheer (beleidsambitie) is een monitoringssystematiek opgezet. Op veertien locaties in de provinciale wegbermen worden eens in de drie jaar vegetatieopnames gemaakt en eens in de twee jaar insecten geteld. In 2019 is een zogenoemde nulmeting gedaan, die het vertrekpunt zijn om de effecten van het ecologisch bermbeheer op de (middel)lange termijn te kunnen monitoren. De locaties variëren:

- Wegbermen waar enkel regulier bermbeheer toegepast wordt
- Wegbermen die t/m 2014 ecologisch beheerd werden en sindsdien een regulier bermbeheer kennen.
- Wegbermen die t/m 2014 ecologisch beheerd werden en sinds 2019 wederom ecologisch beheerd worden.

Een overzichtskaartje van de locaties is opgenomen in bijlage 5.

4.5. Planning- en dekkingsstrategie

De meerjarige onderhoudsplanning volgend uit de Uitvoeringsstrategie heeft een tijdhorizon van tien jaar. Het BBV schrijft voor dat deze minimaal één keer per vijf jaar wordt voorgelegd aan Provinciale Staten. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats die ter besluitvorming aan Gedeputeerde Staten wordt voorgelegd. Als uit deze actualisatie blijkt dat een aanpassing van de plannen noodzakelijk is, die financiële consequenties heeft, dan wordt dit via de planning- en controlcyclus (voor- en najaarsnota) aan Provinciale Staten voorgelegd.

Voor de eerste jaren van de meerjarenplanning zijn de maatregelen op grond van de uitkomsten van de uitgevoerde inspecties concreet. Ook de voor de uitvoering van deze maatregelen benodigde middelen zijn op dat moment vrij zeker op grond van een globale raming of bestekraming wanneer de betreffende maatregelen reeds zijn uitgewerkt in een bestek of programma van eisen. Voor de (middel)lange termijn worden de benodigde maatregelen en bijbehorende kosten bepaald op basis van ervaringscijfers (theoretische frequenties en actuele inschrijvingen/marktprijzen) al dan niet in combinatie met de input van externe deskundigen die gespecialiseerd zijn in kostprijsberekeningen.

Veel inspecties worden pas uitgevoerd nadat de voorjaarsnota is vastgesteld. De periode tussen de voorjaars- en najaarsnota wordt dan ook gebruikt om de onderhoudsplanning verder te concretiseren. Bij de voorbereiding van de behandeling van de najaarsnota moet er duidelijkheid zijn over de onderhoudsmaat-

regelen die het daaropvolgende jaar uitgevoerd moeten worden als ook over de daarvoor benodigde financiële middelen. In de praktijk zal er enkel voor de eerste planningsjaren sprake zijn van concrete cijfers. Naarmate een jaar van uitvoering zich verder in de tijd bevindt dan zal de begroting voornamelijk gebaseerd zijn op theoretische cijfers gebaseerd op normkosten.

De voorschriften met betrekking tot de plannings- en financieringsstrategie zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van het ministerie van BZK en de financiële verordening van de Provincie Zeeland. Daarnaast is ook de ERI-toets van belang. Dit stroomschema geeft aan of een bepaalde maatregel valt onder klein onderhoud (exploitatie), groot onderhoud (reserve) of vervanging/reconstructie (investeringskrediet). Zie ook hieronder in paragraaf 4.5.1. De ERI-toets is terug te vinden in bijlage 2. In bijlage 3 is aangegeven wat de planning voor Groen betekent. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Daarbij wordt de planning- en controlcyclus van de Provincie gevolgd.

4.5.1. Financiële verwerking

De in paragraaf 4.2.2 benoemde soorten onderhoud hebben ieder hun eigen financiële verwerkingwijze. Voor Groen gaat het concreet om de volgende:

Exploitatiebudget (dagelijks/klein onderhoud)

Hieronder vallen de kosten van het dagelijks/klein onderhoud en de kosten die te maken hebben met het oplossen van storingen en calamiteiten. De genoemde kosten komen ten laste van de exploitatiebudgetten in het jaar dat de kosten ook daadwerkelijk worden gemaakt. De exploitatiebudgetten worden periodiek geactualiseerd. Dat gebeurt aan de hand van de wijzigingen van het areaal en de toe te passen indexering. Het actualiseren vindt plaats bij het vaststellen van de begroting.

Reserve groot onderhoud (groot onderhoud)

Op grond van de financiële verordening van de Provincie Zeeland is er een onderhoudsreserve ingesteld om het groot onderhoud aan kapitaalgoederen te dekken. Daaraan ten grondslag dient een beheerkader te liggen met een meerjarige doorkijk van ten minste tien jaar. Met het vaststellen van deze Uitvoeringsstrategie voor Groen zal ook de dekking van de kosten van het groot onderhoud aan groenvoorzieningen via deze onderhoudsreserve lopen. De hoogte van de onderhoudsreserve wordt jaarlijks aangepast aan de hand van het geactualiseerde meerjarenprogramma. Dit meerjarenprogramma bepaalt tevens de jaarlijkse toevoeging aan de reserve.

Investeringskrediet (investering/reconstructie/renovatie/levensduurverlengende investering)

Voor maatregelen die vallen onder de categorie investering/reconstructie dient per geval een investeringskrediet te worden aangevraagd. Dit investeringskrediet bevat de kosten van de maatregel zelf. Bij het instellen van het krediet dient, wanneer daar sprake van is, direct een raming plaats te vinden van de meerkosten voor het toekomstig onderhoud in de exploitatiebudgetten (dagelijks/klein onderhoud) en de reserve groot onderhoud (groot onderhoud).

Investeringskredieten worden geactiveerd en afgeschreven. Voor de dekking van de afschrijvingslasten kan een dekkingsreserve worden gevormd indien bestaande middelen hiervoor beschikbaar zijn. De zogenoemde activeringsgrens voor Groen ligt op €250.000,-. Dat houdt in dat investeringen onder deze grens niet geactiveerd worden, maar binnen de onderhoudsreserve (groot onderhoud) verwerkt worden. Voor Groen is er geen sprake van vervangingsinvesteringen die de activeringsgrens overschrijden, waardoor er voor de komende 10 jaar vooralsnog geen investeringskredieten aangevraagd worden.

5. Meerjarenprogramma Beheer en Onderhoud

Op grond van het Beheerkader en de gekozen Beheerstrategie is een meerjarenprogramma opgemaakt met betrekking tot de uit te voeren onderhoudsmaatregelen aan het areaal van Groen zoals dat in hoofdstuk 2 is beschreven. Het meerjarenprogramma heeft een looptijd van tien jaar en wordt jaarlijks geactualiseerd. Bijlage 4 bevat het meerjarenprogramma van de geplande onderhoudsmaatregelen met de daarvoor benodigde (geraamde) financiële middelen voor de periode 2020-2029.

5.1. Toelichting op de meerjarenplanning

Ten aanzien van de cijfers zoals ze in de meerjarenplanning zijn opgenomen geldt het volgende:

- Onder de genoemde bedragen vallen:
 - De kosten van de maatregel
 - De kosten van inhuur van personeel als dat voor een specifiek (deel van een) project nodig is.
 - Kosten van inspecties gericht op het inventariseren van de staat van onderhoud.
 - Administratieve lasten, bijvoorbeeld kosten voor van het verkrijgen van vergunningen en ontheffingen die benodigd zijn voor het uitvoeren van maatregelen.
- Tot de bedragen horen niet:
 - Loonkosten van Provinciale medewerkers.
 - Bedrijfsvoeringskosten zoals telefoonkosten, licenties, dienstreizen, opleidingen etc.
 - Kosten van onderzoeken en advisering waar deze verder gaan dan inspecties.
- De genoemde bedragen zijn excl. BTW. De Provincie kan op grond van het BTW-compensatiefonds de aan de opdrachtnemers betaalde BTW compenseren. Op die manier werkt de BTW niet kostenverhogend.
- De opgenomen bedragen en maatregelen zijn gebaseerd op ervaringscijfers van gelijksoortige eerder uitgevoerde onderhoudsmaatregelen al dan niet in combinatie met de input van een extern bureau gespecialiseerd in het opmaken van kostenramingen. De bestekraming en de uiteindelijke werkelijke kosten zullen daarvan afwijken, omdat die bepaald worden door de markt (vraag en aanbod) op dat moment.
- De bedragen bevatten géén percentage voor 'onvoorzien'. Op grond van de financiële spelregels voor het inrichten van een reserve is dat niet toegestaan. Op het moment dat voor de uit te voeren maatregelen een bestekraming moet worden opgemaakt dan wordt deze wel opgenomen. Op dat moment kan het zo zijn dat de bestekraming daardoor hoger uitvalt dan nu wordt gedacht. De hoogte van de post onvoorzien wordt definitief vastgesteld op het moment van opdrachtverlening. Uitgangspunt daarbij is dat de hoogte van de post onvoorzien 10% van aanneemsom van de maatregel bedraagt. Dekking van de post onvoorzien is niet opgenomen in de reserve groot onderhoud. Hiervoor is een apart budget beschikbaar. Ingeval van een investeringskrediet wordt wel 10% voor onvoorzien opgenomen.
- De bedragen worden ieder jaar bij het actualiseren van de Uitvoeringsstrategie bijgesteld aan de hand van het op dat moment geldende prijsniveau. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de indexeringscijfers die specifiek betrekking hebben op de branche en/of afspraken over aanpassing van tarieven zoals opgenomen in de verschillende contracten (o.a. maaibestek).

5.2. *Ontwikkelingen*

Met betrekking tot de meerjarenplanning is met name de economische ontwikkeling van belang. De economie bevindt zich in een opwaartse spiraal. De markt heeft moeite om deze groei bij te houden. Dat betekent krapte op de arbeidsmarkt voor technisch personeel en langere lever- of productietijden voor benodigde materialen en materieel. De kans is groot dat dit gaat leiden tot hogere inschrijfprijzen op bestekken, en op termijn stijgende eenheidsprijzen. De exacte consequenties voor de meerjarenraming zijn op dit moment uiteraard nog niet in te schatten.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bij het in stand houden van de (vaar)weginfrastructuur is de Provincie gehouden aan vigerende wet- en regelgeving, vastgesteld beleid en de van toepassing zijnde normen en richtlijnen. Een aantal van deze zaken is van toepassing op het gehele Provinciaal areaal terwijl andere slechts betrekking hebben op enkele of slechts één kapitaalgoed. Deze bijlage bevat de wetgeving die op alle kapitaalgoederen van toepassing is. In paragraaf 3.2 van de verschillende Uitvoeringsstrategieën komt de wet- en regelgeving aan bod die specifiek betrekking heeft op het betreffende kapitaalgoed.

Wet- en regelgeving

Grondwet

Op grond van artikel 21 van de Grondwet is de zorg van de overheid gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Het beheer van wegen past in dit grondwetsartikel en van oudsher is de zorg voor een goede infrastructuur dan ook een taak van de overheid.

Burgerlijk wetboek

In het Burgerlijk Wetboek (BW) wordt de verhouding geregeld tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid waarbij de overheid en de burger een gelijkwaardige positie innemen. Van de onderwerpen die in het BW worden behandeld hebben er slechts een aantal betrekking op de rol van de Provincie als (vaar)wegbeheerder. De belangrijkste daarbij zijn de boeken 5 (zakelijke rechten) en 6 (verbintenissenrecht algemeen). Met betrekking tot boek 5 is het recht van eigendom van de onroerende zaken zoals de wegen en de bomen die in de bermen staan het belangrijkste zakelijk recht. Op dat punt is ook sprake van een relatie met de Wegenwet. Ten aanzien van boek 6 rust op de (vaar)wegbeheerder de verplichting ervoor te zorgen dat de toestand van de (vaar)weg veiligheid van personen of zaken niet in gevaar brengt. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden in risicoaansprakelijkheid (gebreken aan de (vaar)weg, ofwel de technische staat ervan) en schuldaansprakelijkheid (gebreken op en rondom de (vaar)weg, ofwel de dienstverlening er omheen). Als iemand de beheerder aansprakelijk stelt voor schade die iemand lijdt als gevolg van gebreken aan de weg, dan moet de beheerder aantonen dat hij de inspectie en het onderhoud van de wegen (inclusief voet- en fietspaden) met optimale zorg uitvoert. De beheerder moet dus kunnen aantonen wat hij heeft gedaan om risico's voor de weggebruiker te beperken en dat hij structureel aan monitoring en onderhoud doet. Alleen op die manier is het risico van aansprakelijkstelling door weggebruikers terug te dringen. Onontbeerlijk voor een overtuigende bewijsvoering zijn daarbij preventief onderhoudsbeleid, een goede klachtenregistratie en een goed werkend systeem van rationeel wegbeheer. De mate waarin aan de onderhoudsplicht moet worden voldaan, hangt af van de functie van de weg en de verwachting die de weggebruiker heeft op grond van het feitelijke beeld van de weg.

Provinciewet, artikel 193 de provinciale begroting

Gemeentewet, artikel 203, goedkeuring van de begroting

Provinciale Staten/gemeenteraad zien erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kunnen zij afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel in evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. De term reëel betekent dat de ramingen in de begroting reëel moeten zijn, zowel van de voorgaande als van de toekomstige jaren. Specifiek wordt gewezen op de begroting van het onderhoud van de kapitaalgoederen. De risico's op het onderhoud van kapitaalgoederen moet inzichtelijk zijn, om de financiële positie van de provincie te kunnen beoordelen. Als de financiële positie niet in orde is, komt de verticale toezichthouder in actie.

Bouwbesluit

Een bouwwerk mag geen gevaar opleveren voor bewoners, gebruikers en omgeving. Daarom heeft de overheid in het Bouwbesluit 2012 voorschriften voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu vastgelegd. Een bouwwerk moet altijd voldoen aan die voorschriften. Met het uitvoeren van de instandhoudingsmaatregelen dient daar rekening mee te worden gehouden.

Arbeidsomstandighedenwet (ARBO)

Alle werkgevers zijn op grond van de Arbeidsomstandighedenwet verplicht tot het uitvoeren van arbeidsomstandighedenbeleid, het opstellen van een meerjarenplan daarvoor en het uitbrengen van een jaarverslag. Het beleid moet zijn gericht op zowel veiligheid, gezondheid, welzijn als milieu. Daarnaast moeten we voldoen aan het Bouwprocesbesluit. Dit is een uitwerking van de EG-richtlijn 'Minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor tijdelijke en mobiele bouwplaatsen'. Voor de (vaar)wegbeheerder betekent dit in hoofdzaak het opstellen van bestekanalyses of arboprojectrisico-inventarisaties en het zorgdragen voor het opstellen van Veiligheids- en Gezondheidsplannen (V&G-plannen). In het kader is ook de CROW-publicatie 'Maatregelen bijwerken in uitvoering' van toepassing. De (vaar)wegbeheerder moet ARBO-verantwoorde keuzes maken in de ontwerpen.

Wegenwet

De wegenwet heeft betrekking op wegen die bestempeld zijn als openbaar en daarmee voor een ieder toegankelijk. In beginsel geldt dit voor alle wegen die de Provincie in beheer heeft. De belangrijkste bepalingen uit de Wegenwet die een relatie hebben met het Beheerkader betreffen de artikelen die gaan over de onderhoudsplicht. De wegbeheerder is verplicht om er voor te zorgen dat een weg waarvoor hij verantwoordelijk is in goede staat van onderhoud verkeert. Er is sprake van een relatie tot de Wegenverkeerswet 1994 en de Wegenverordening Zeeland 2010.

Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994)

De wegenverkeerswet heeft betrekking op alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen of paden met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en berm en zijkanten. De wegenverkeerswet vormt de basis voor de regelgeving van het wegverkeer in Nederland. Een aantal hoofdlijnen is nader uitgewerkt in een aantal 'Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB). Eén daarvan is het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) waarin alle verkeersregels en verkeerstekens zijn opgenomen die in Nederland van toepassing zijn. Een andere AMvB is het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW). Op grond van artikel 2 is de wegbeheerder verplicht om te verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen rijdbaar te houden en de bereikbaarheid te waarborgen.

Wegenverordening Zeeland 2010 (gewijzigd in 2012)

De Provinciale wegen vervullen een functie in het vervoersnetwerk in Zeeland. Om deze functie goed uit te kunnen oefenen hebben ze een bepaalde inrichting en moeten ze op een dusdanige wijze worden onderhouden dat deze functie in stand blijft. Vanuit dat oogpunt is het voor derden niet zondermeer toegestaan om wijzigingen aan te brengen aan de inrichting. In de Wegenverordening staan voorschriften over wat wel en niet mag rondom de provinciale wegen. Voor sommige zaken zoals het aanbrengen van een dam of het leggen van kabels en leidingen is het mogelijk een ontheffing aan te vragen.

Waterwet

De Waterwet regelt het beheer van het oppervlaktewater, het grondwater en de waterkeringen. Ook bevat de wet enkele bijzondere zorgplichten en regels voor de aanleg en beheer van waterstaatswerken. De wet is onder meer gericht op het voorkomen en beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste. De Waterwet bevat de wettelijke basis voor onder andere het regionaal waterplan dat de Provincie opstelt. De Waterwet heeft daarnaast tot doel om de samenhang tussen het waterbeleid en de ruimtelijke ordening te verbeteren.

Waterverordening

De Provincie Zeeland heeft de regels uit de Waterwet nader uitgewerkt in de Waterverordening Provincie Zeeland. De verordening heeft betrekking op het beheer van de watersystemen, waterkeringen, oppervlaktewater en grondwaterlichamen. Het waterschap Scheldestromen voert de meeste beheertaken uit. Daarnaast geeft de Waterverordening invulling aan het waterbeleid zoals dat is neergelegd in het Omgevingsplan Zeeland. De verordening bevat ook regels met betrekking tot het gebruik van het Kanaal door Walcheren voor bijvoorbeeld het plaatsen van borden en constructies of het leggen van kabels en leidingen. Voor het uitvoeren van werkzaamheden kan ontheffing worden aangevraagd.

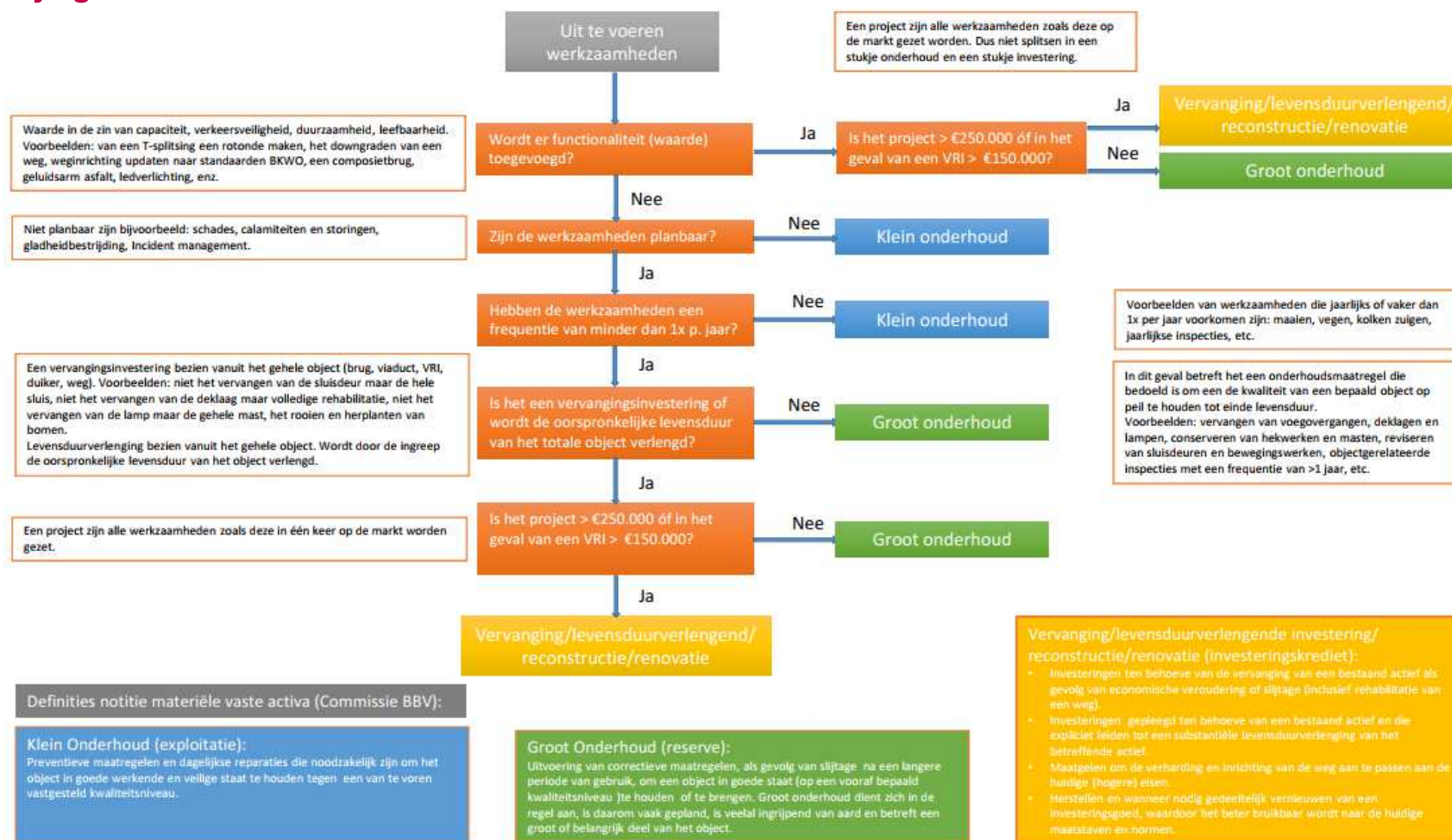
Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming beschermt de Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten. De Provincie is ten aanzien hiervan sinds 2017 het bevoegd gezag. In die hoedanigheid is de Provincie verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen en ontheffingen. De Wet Natuurbescherming bevat ook de regelgeving en voorschriften die voorheen in de Flora en Faunawet en de Boswet waren opgenomen. Die zijn vooral van belang bij het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan bermen en bomen.

Aanbestedingswet 2012 (gewijzigd 2016)

Bij aanbesteden van opdrachten voor het uitvoeren van maatregelen aan de (vaar)weginfrastructuur dient de Provincie te voldoen aan de aanbestedingswet 2012. Met deze wet geeft Nederland invulling aan de Europese richtlijnen voor aanbesteden. De wet bevat regels voor aanbestedingen onder en boven de Europese drempelbedragen. Een aantal bepalingen uit de aanbestedingswet zijn nader uitgewerkt. Dit zijn onder andere de Gids Proportionaliteit en het Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016). De ARW 2016 beschrijft de procedures voor het aanbesteden van opdrachten voor werken. De aanbestedingswet 2012 heeft een relatie met het Provinciaal inkoopbeleid 2016.

Bijlage 2 ERI-TOETS

Bijlage 3 Planningsstrategie

Onderwerp		Termijn	Actiehouder	Toelichting
Voorjaarsnota				
Actualiseren meerjarenplanning		November/december	Themabeheerder	Korte termijn: Inspecties worden uitgevoerd zoals beschreven in paragraaf 4.2.2. Lange termijn: theoretisch
Maken globale kostenraming		November/december	Themabeheerder	Het betreft een eerste inschatting van de kosten op grond van normkosten/eenheidsprijzen voor de verschillende maatregelen. Op het moment dat de maatregelen worden aanbesteed wordt er een bestekraming gemaakt.
Integrale afstemming	Kapitaalgoederen: - Verhardingen - Droge kunstwerken - Openbare verlichting - Bewegwijzering - Wegmeubilair	December/januari	Thema's Infra in samenwerking met Team Programmeren	Interne afstemming met de themabeheerders van de verschillende kapitaalgoederen.
	Investeringsagenda	December/januari	Team Programmeren	Afstemming met ambtelijk opdrachtnemer investeringsagenda Wegen.
	Afstemming Financiën	December/januari	Team Programmeren	In beeld brengen van de gevolgen voor de budgetten van de verschillende soorten onderhoud.
Concept meerjarige onderhoudsplanning (10 jaar) gereed (inclusief globale kostenraming)		Uiterlijk 15 februari	Team Programmeren	Datum is afgeleid van de deadline die de afdeling Financiën heeft gesteld in het kader van de planning- en controlcyclus. Als die deadline wijzigt kan dat betekenen dat ook de deadlines zoals hier genoemd moeten worden aangepast.

Onderwerp		Termijn	Actiehouder	Toelichting
Najaarsnota				
Actualiseren meerjarenplanning		April/mei	Themabeheerder	Korte termijn: Inspecties worden uitgevoerd zoals beschreven in paragraaf 4.2.2 Lange termijn: theoretisch
Maken globale kostenraming		April/ mei	Themabeheerder	Het betreft een eerste inschatting van de kosten op grond van normkosten/eenheidsprijzen voor de verschillende maatregelen. Op het moment dat de maatregelen worden aanbesteed wordt er een bestekraming gemaakt.
Integrale afstemming	Kapitaalgoederen: - Verhardingen - Droge kunstwerken - Openbare verlichting - Bewegwijzering - Wegmeubilair	Juni/juli	Thema's Infra en Dienstverlening in samenwerking met Team Programmeren	Interne afstemming met de themabeheerders van de verschillende kapitaalgoederen.
	Investeringsagenda	Juni/juli	Team Programmeren	Afstemming met ambtelijk opdrachtnemer Investeringsagenda Wegen.
	Afstemming Financiën	Juni/juli	Team programmeren	In beeld brengen van de gevolgen voor de budgetten van de verschillende soorten onderhoud.
Definitieve onderhoudsplaning (10 jaar) gereed (inclusief globale kostenraming)		Uiterlijk 1 augustus	Team programmeren	Datum is afgeleid van de deadline die de afdeling Financiën heeft gesteld in het kader van de planning- en controlcyclus. Als die deadline wijzigt kan dat betekenen dat ook de deadlines zoals hier genoemd moeten worden aangepast.

Tabel A: termijnen m.b.t. tot stand komen meerjarige onderhoudsplaning Groen, november 2018

Bijlage 4 Meerjarig onderhoudsprogramma

Het onderstaande meerjarenprogramma bevat de geplande onderhoudsmaatregelen met de daarvoor benodigde (geschatte) financiële middelen voor de periode 2020-2029.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Regulier bermbeheer (Basis)	483.680	483.680	483.680	483.680	483.680	483.680	483.680	483.680	483.680	483.680
Ecologisch bermbeheer (Beleid)	296.320	296.320	296.320	296.320	296.320	296.320	296.320	296.320	296.320	296.320
<i>Subtotaal klein onderhoud maaiwerkzaamheden</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>	<i>780.000</i>
<i>Subtotaal klein onderhoud beplanting</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>	<i>168.100</i>
Totaal klein onderhoud Groen	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100

Tabel B: meerjarenprogramma klein onderhoud Groen 2020-2029, februari 2020

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
VTA-controles	20.000	21.350	20.000	20.000	21.350	20.000	20.000	21.350	20.000	20.000
Snoei- en knotwerkzaamheden	60.900	64.400	60.900	61.500	62.500	61.500	62.100	62.100	62.100	62.700
Omvormen middeneilanden rotondes	25.700	25.700	25.700	25.700	25.700	25.700	25.700	25.700	25.700	25.700
Rooi- en plantwerk	112.600	82.900	52.400	114.600	88.000	78.700	39.500	100.600	102.250	64.700
Afzetten en dunnen beplantingsvakken	22.000	1.600	114.200	35.300	81.200	8.200	7.100	114.400	25.500	44.500
Totaal groot onderhoud Groen	241.200	195.950	273.200	257.100	278.750	194.100	154.400	324.150	235.550	217.600

Tabel C: meerjarenprogramma groot onderhoud Groen 2020-2029, februari 2020

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vervanging/Reconstructie Groen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal vervanging/reconstructie Groen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

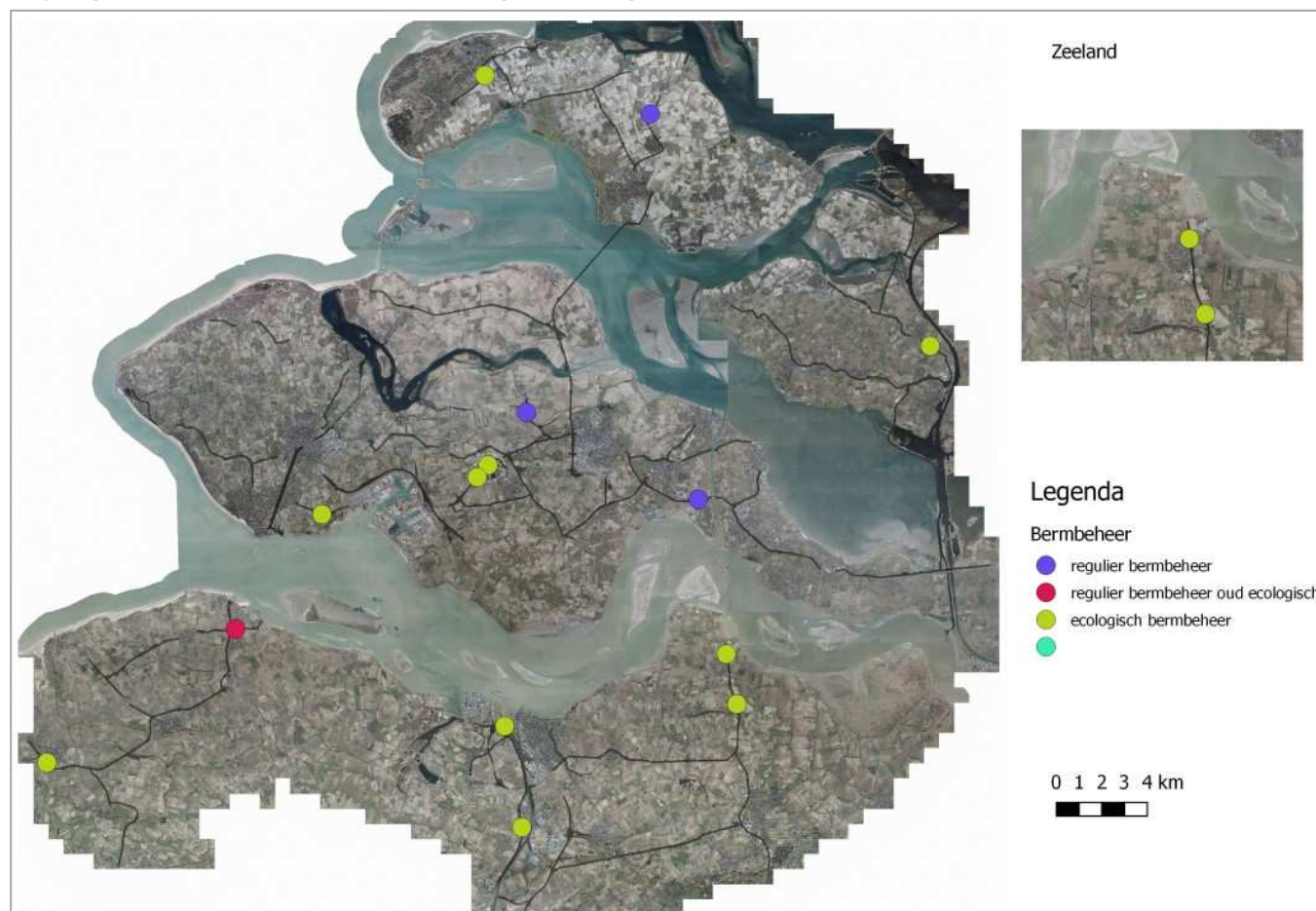
Tabel D: meerjarenprogramma vervanging/reconstructie Groen 2020-2029, februari 2020

Het sommeren van de vier meerjarenbegrotingen geeft het volgende totaaloverzicht voor de periode 2020-2029:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Subtotaal klein onderhoud Groen	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100	948.100
Subtotaal groot onderhoud Groen	241.200	195.950	273.200	257.100	278.750	194.100	154.400	324.150	235.550	217.600
Subtotaal vervanging/reconstructie Groen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal klein onderhoud	1.189.300	1.144.050	1.221.300	1.205.200	1.226.850	1.142.200	1.102.500	1.272.250	1.183.650	1.165.700

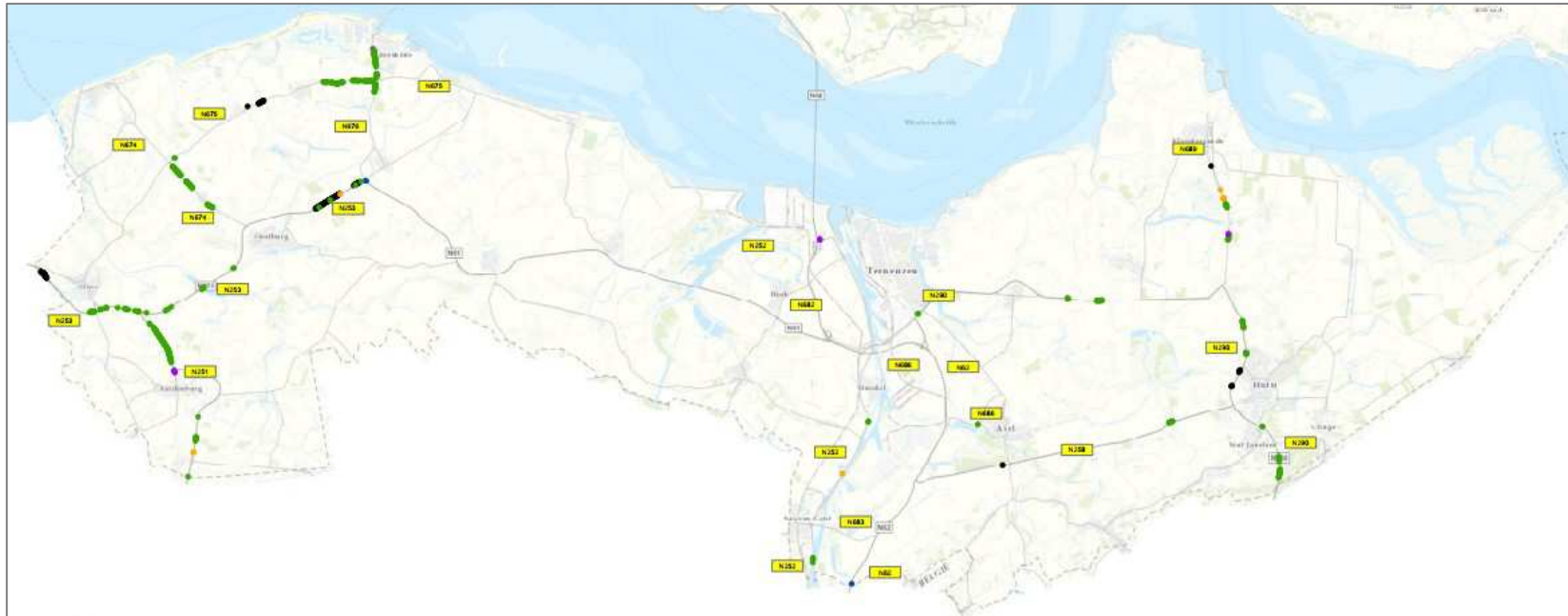
Tabel E: totaaloverzicht meerjarenbegroting Groen, 2020-2029, februari 2020

Bijlage 5 Locaties monitoring ecologisch bermbeheer

Bijlage 6 Bomen in obstakelvrije zone

Colofon

Tekst

Provincie Zeeland

Voornaam + Achternaam

Beeld

Beeldbank Laat Zeeland Zien

Contact

..@zeeland.nl

www.zeeland.nl

